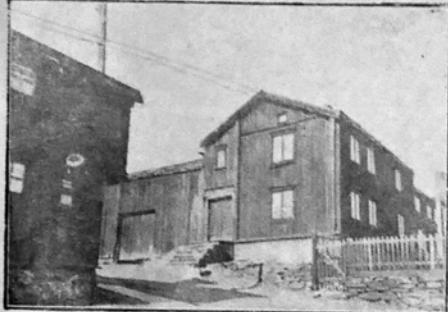

1886 Fjell-Ljom 1961

Reimersberget, der Fjell-Ljom så dagens lys i en kald januar-dag i 1886.

75
år

Fjell-Ljom.

Frihetsblad for Nørre, Aalen og nordre Østerdalen.

OLAF O. BERG
den dynamiske myntfyrten som bokstavelig talt startet Fjell-Ljom med to tomme hender i 1886.

Etter noen få år flyttet avisen inn i sin nævnevarende gård, ved Hitterelva, som forevrig har Bergstadens eneste brygge! Den aldrende avis har heldigvis ikke fått større skade av at den i alle disse år rett og slett har «gått i vannet»!

VED MILEPELEN —

En avis er aldri noen enkelt manns verk. Den er et speil i tiden som reflekterer tanker, ideer, og stemninger. Fjell-Ljom har gjennom årene mottatt lys fra hundre små «soler», og alene derfor har avisen i 75 år markert å kaste en streif av dag over vår lokale verden.

JUBILEUMSNUMMER

I mer enn 75 år har Fjell-Ljom båret nyheter om stort og smått ut til folk over hele distriktet. Det er nok så at avisen ikke har maktet å følge med i den tekniske utvikling mange større aviser har gjennomgått de siste 10-år, men det er trolig avisen i dag fyller en minst like stor misjon som tidligere.

Mennesket er skøvet lenger og lenger i bakgrunnen i takt med alle vidunderlige patentoppfinnelser. Hvilk storavis er i dag interessert i at Hansen får innlagt vann, eller hvem som ble formann i en lokal forening?

Her har lokalavisen sin oppgave, nå som for 75 år siden. Den representerer den vanlige mann i by og bygd, og taler hans problemer, sorger og glede.

Lokalavisen er en høgst nødvendig del av den norske presse, og det står opp til leserne selv å sørge for at de små avisene fortsatt kan oppfylle sin misjon.

Nå, ved 75 års-milepelen, håper der for Fjell-Ljom på fortsatt økt tilslutning av abonnenter og annonsører, slik at avisen kan tale fjellbygdene sak som den har gjort i trekvart seklet.

AV INNHOLDDET NEVNES:

Da Johan Falkberget bestemte seg for å bli Fjell-Ljoms redaktør.

Håkon Soll: Prolog.

Einar Dahl: Hva jeg berre belle berje titten.

Eystein Eggen: Redaktoren og eg.

Per Foros: Fjell-Ljom i 75 år.

Arnljot Egggen: El helsing —

J. H. Rosbach: Fjell-Ljom og jeg.

Svein Maaten: Til jubilanten.

—s-4: Alen Meierforening —

E. Storbekken: Utbygging av industri —

Billedglimt side 9.

Arnulf Grut: Lokalavisa og ettermiddagskaffen.

Arvid O. Andersen: Lokalavisa skal ha meninger —

Olav Siokke: Betraktninger ved milepelen.

Hallstein Morken: Politisk strid —

Chris: Brev til jubilanten.

Ola Jonsmoen: Individualisten i bygdesamfunnet.

Steinar Flaten: Morsomme 5 år —

Paul Moen: Olåberget i Tolga —

Oddleif Lie: Sofie Røraugen har båret en hel innsjø.

Jens Halstein: Haltdalen i går, i dag og i morgen.

Kjell Kirkbakke: Jordbrukskret i fjellbygdene.

Kr. Dahle: Fjell-Ljom, de mange skribenters kårde.

Bjørn Hoff: Målbevisast og iherdig arbeid —

Vel 40 årig arbeidsdag i avisen.

Georg Granberg: Tack Fjell-Ljom.

Kjell Gradin: Skidstjerna från 30-talet — Lars Th.

Ole Olsang: Fjell-Ljom er 75 år.

K.s.: Femundsmarken.

Johannes Tamnes: Folket ved grensen.

Henrik Grønn: Fjell-Ljom for 75 år siden.

Fjellvåken: Auksjon på Runde.

Iver Eide: Trekkaren.

Gjertrud Ryen: Dikteren og lokalavisen.

K. J. Guillikstad: For 40 år siden.

Dette er en faksimile av Fjell-Ljoms første side, nr. 1, 1. årgang, fredag den 8. januar 1886. Programartikkelen er skrevet av kirkessanger Hofstad, Aalen, og vi gjengir den her i sin helhet.

FJELL-LJOM

«Idet dette lille Blad begiver sig ud paa Vandring vil det for det første ønske at godt og velsignet Nytaar Hus og Hytte til alle dem, det kommer til at hilse paa. Hvad Bladet forresten vil komme til at udrette er ikke saa godt paa forhånd at sige. Kun ønsker vi saa gjerne at det maaatte opfyde vor Hensigt, at blive et kjent og kjært Lokalblad for de Distrikter, som det er bestemt for.

Hvorvidt vi magter den Opgave, vil Tiden vise. Vi har begyndt med Haab. Om dette Haab skal vokres og krones med Hold eller beskjæmmes, vil vaesentlig bero paa; von Evne og Deltagelse for Sagen hos en tilstrekkelig stor Læseskrede.

Ogsaa i saa Maade har vi Haab, thi om end Evnen langt fra er stor, saa giver Lysten voksende Evne, og denne forudsætter vi igjen over ein Indflydelse paa dem, for hvem Avisen er bestemt.

Ligesom Fjeld ikke bare giver et Læses tilbage, naar Lyd fremkalder

(Forts. side 23).

FJELL-LJOM's STYRE ved jubileet

Styreformann Axel Aasen, Røros,
till. banksjef.

Nestformann Erling Vingelsgaard,
Tynset, salgsjef.

Halvor Mjøen, Rykne,
bonde

Ovner Kaminer

Ta en bestemmelse nå
Vi selger på Jøkul avbetalingskontrakter
Spesialforretning i støpegods

Gå til

Hofstad og Co.

BYGGEARTIKLER

Batrægt. 4 — Trondheim

Som forhandler
for det verdenskjente merke

BOSCH

for vi, alltid et velassortert lager av Bosch
utstyr og reservedeler for biler, motorsykler,
traktorer, stasjonære motorer.

Vårt spesialverksted, som er utstyrt med hypermoderne
proveapparater og verktøy, yder betryggende og fag-
messig service på alt Bosch elektrisk utstyr samt inn-
sprøytningsutstyr for dieselmotorer.

Kleveland's
Dieselservice %

LADEVEIEN 18 — TRONDHEIM

Telefon 28 106

Telegramadresse «Klevediesel».

SOMMERPRISER på PELSVARER — april måned

For å få flyttet endel av arbeidspresset til den stillere årstiden, gir jeg i april
10 % rabatt på kontant salg, på såvel ferdige varer som på bestillingen.

Dette gjelder de nu så kjente Pels-Robe produkter med 10 år skriftlig garanti
mot krymping.

Ønsker De å dele på beløpet, er det også en fordel å bestille nu, da jeg ikke
makter å dekke ettersporselen på garantert pelsverk i sesongene.

Pels-Robe

ROLF BERG

TH. 31 636 — Rosenberg gt. 11, åpent til kl. 18.

Hent Dem, eller skriv etter, en
prisliste for april måned.

KVALITET, SÅVEL I ARBEIDE SOM MATERIALER — ENESTE BUNTMAKER
I LANDET SOM GIR 10 ÅRS SKRIFTLIG GARANTI MOT KRYMPING.

Da Johan Falkberget bestemte seg for å bli Fjell-Ljoms redaktør

Johan Falkberget skrev
disse morsomme minnene til
Fjell-Ljoms 50-årsjubileum.

«Fjell-Ljom» er den første avis jeg
minnes. Min morbror Ole Jonsen Jamt
og Even Moen (Kn. — Øyen), holdt
bladet sammen — det kom da ut slo
gange ugentlig og kostet «Kr. 0.99
pr. Kvartal».

Det falt i min lodd å bare «Fjell-
Ljomen» mellom Tronddalen (Falkber-
get holdt på gå i gummiboken) og
Moen (Rugen-Moen). Også et glemt
navn!

Da morbor var nesten blinde etter
en munnkutt på Mugggruvan, matte
jeg lese bladet høyt for den blinde
bergmann — på samme måte som
bergmester Jens fra Bodmyran leste
Bibeløn for Blind-Steffa framforaven
i sinne på Sextus. I parentes bemer-
ket er Ole Jonsen Jamt i mangt for-
bildet for Blind-Steffa. Men far —
venstreman — holdt «Ver-
dene Gang» og «Norske Intelligens-
sæders» — som han leste i helgene for
morbor. Og som jeg også hørte på.
I de dager gikk unionskampane med
høyre balge. Vi var svorne republi-
kanere! Bjørnson, Thommessen og Vul-
ken løftet liksom frihetens fane opp
over alle fjell!

I «Fjell-Ljom» skrev jeg — i tol-
vårsalderen — om en smesmed gammel-
stastus — signert — n. t. Jeg
gleik lenge og ventet spent på å bli
angrepet — for alle radikalere ble den
gangen angrepet. Og jeg var rystet
til tennene på å forsvare artikkelen.
Ja, for det var en avgjort opprørsk
tindens i det med «nøeg og gammel-
stus». Til min store skuffelse kom
ingen og tok forbitret til gjennomle.
Jeg ble altså grundig snytt for kam-
pen.

Thorleif Sandnes, Røros,
skogsvokter

Anders Rykne, Røros,
skoleinspektør

Jens Tyvold, Røldal,
bonde

Flerne av styremedlemmene har
impehatt sine ver i mange år,
det gjelder spesielt representantene
fra Røros. Avisen er alltid stor
takk skyldig, og det kan ved denne
anledning være på sin plass å
spesielt rette en takk til den ma-
gegarige formann, Axel Aasen.

JOHAN FALKBERGET

Liket etter at jeg fikk prestehanda
skrev jeg min første fortelling i «Fjell-
Ljom» — den het «Hytten ved Vesle-
kletten».

Johan Langen var da redaktør. Og
fra ham mottok jeg et langt og sterkt
stimulerende brev. En helt uforgjelig
begivenhet! I mange år oppbe-
rvarte jeg brevet — som et klenodium.
Nå er det borte. Det strok utvarende
med i en santhansstrukke på
fløren etter Falkberget. Anna og jeg
var blitt enige om å brenne være
brever fra forlovelsesdagene — pluss
en mørkfelt fullt av kasserte dikt,
fortellinger, artikler, nedtegnelsjer etc.
Til alt hell — eller hell — glemt
vi i iveren en bundt vester som lå
bortslengt på et annet løft. Og som het
«Vera fra Rugselsjøen».

En maide dag i 1896 styret jeg mine
skriften nedover til «Fjell-Ljom»: gard.
Det var en av de skjennede og sol-
dirrende vårdager på Bergstaden. Og
skarbare kan oppleves! Her blir
ordene for små og fattige. Hytten-eva
gikk i strieste vårflommen. Det gnist-
ret av sol på alle hustak — brua lå

i et merkelig overlys fra den tindrende
himmel. Vasspytten på veien utover
Gra skinnet som knuste speil. Oppø
i hagen på østsiden lå kledesklekkene
mellan de værgrå skigakene. Varmen
fra essen i smien nedtor brua flammet
innenfor de røkete og små glassruter.
Det hele ligger ennå som en film i
øyet.

Jeg hadde vært tidlig opp i sol-
renningen og gått til Bergstaden for
å få se hvordan en avis ble redigert
og trykt. (Det før meg til å tenke på
den kjente samepres Anders Fjellner.
Han gikk som ung samegutt fra He-
lagafjellet til Ostersund for å få se
et trykkeri).

Døren til trykkeriet stod oppå. Og
forknytt med luen i never gikk jeg
inn. Ingen. Ingen. Det var i middags-
kvilen — Maskinen stod der. Et
av verdens syv underverker! Og sette
kassen! Det grå bly som ble til ord;
for en mystisk! Jeg trakk sver-
locken inn for fulle hunger; balsam
og myhra!

Derfra sjaj jeg meg inn på redaksj-
onkontoret — stod lengre der og
lyttet til Hylteivå som fosset og sang
utfor det oppslakte vindu. I haspen
larmet sovinoden. Og uten å vite hva
jeg gjorde satte jeg meg på redaksj-
onsstolen — la hodet i henderne.

(Forts. side 23).

Herredsagronom Kirkbakk død

En av bidragayerne til jubileums-
nummeret, herredsagronom Kjell
Kirkbakk, avleidt ved døden den 10.
mars. Kjell Kirkbakk ble bare 32 år
gammel, og her i avisen er vi de
forste til å beratore bannet for tid-
lige bortgang. Han sto altid til tjens-
tene med opplysninng og vink fra
sitt yrke, og vi minnes med takk
hans greie og bramfri vesen.

PROLOG til «Fjell-Ljom» 75 års jubileum

Au Haakon Solli

Tre quart sekell år har rundet
siden «Fjell-Ljom» sprang en dag
ut blant viddas folk — ubundet,
frisk den gikk til kamp og slag.
Småkårsfolk velkommen hilste
bladets fødsel og dets dåp.
— Tente lys i vintermerket,
sus av vår som gav et håp.

Bonde, bergmann kjempe måtte
nå som for mot slavekår.
Men i deres rekken trådte
«Fjell-Ljom» — uredd fram den går.
Og fienden, høye herrer
stusset litt ved dette blad,
som på venstres flanke roper
kampens bud til grensd og stad.

Pennen var den skarpe lanse.
Det gikk fremad skritt for skritt,
stormen mangen gammel skanse.
Det var tidens symbol blitt.
Menigmann fikk nå et heve
til å fremste sine krav.
Innflytelse ja dermed øve
over and og trykt bokstav.

Det kom onde, hårde tider.
«Ljomen» fikk nok hugg og slag.
Men samheten alltid rider
fram til seirens stolte dag.
Den stod verdevakt i natten
og budstikken tende lot
da fiende kom til landet,
da det om vår frihet stod.

Spilt har Fjell-Ljom stor en rolle
for vårt andsliv og kultur.
Når vår nye saga skrives,
kammer den i første tur.
De som i fri fjellet flyttet
gatte på den sørlig pris.
Ofte ble de blank i øyet
når de leste sin avis.

Det var som et brev fra hjemmet,
som fra mor noen kjære ord.
Det var som å høre stemmer
fra alt som var kjært på jord.
Og vi Fjell-Ljom gratulerer,
håper at den fortsatt står
som en verdevakt i natten
slekt på slekt i sekler ar.

AVISENS revisorer

Reidunn Rugelsjøen,
Røros

Bjarne Rugelsjøen,
Røros

Avisens livsnerve

Når leseren kikker i en avis med bare fire sider har han kanske vanskelig for å fåtte det arbeid som ligger bak en slik «lapp». Men tenker en på at «lappene» tilsammen løper opp i et sitedritt på omkring 600 i løpet av året, eller mange store bøker, fortoner saken seg litt annnerledes.

Hverdagen kan det så være mulig for ett eller to mennesker å produsere en slik stoffsmønster? Svarer er kort og godt: Det er ikke mulig! Det er simpelt hen ikke mulig å lage hverken store eller små avisar fra redaksjonskontorene alene. Særlig er dette innlysende i et distrikt av utstrekning som Nord-Osterdal og Øvre Gauldal. Fra Alvdal i sør til Budal i nord er det nær 20 mil, og fra svenskgrisen til Kvinken er det også drygt, selv i luftlinje. Skulle en dekke et slike område med ansatte folk, måtte det ansettes en redaksjonstab på størrelse med Aftenpostens!

Lokalavisens livsnerve er korrespondentene i de forskjellige

bøyer. Lokalkjente folk med et åpent øye for alt som går for seg på hjemestedet. Helt fra starten har Fjell-Ljom kunnet smykke seg med en slik «enkluttmedarbeiderstab, folk vi står i den dypeste takknemlighetsgjeld til. Utan våre dyktige medarbeidere ville det ikke vært mulig å bringe forsikt lokalstoff fra alle kanter av distriktsket i hvert nummer, smyknytt som er med å sikre avisens ansikt. Det er lokalcorrespondenten som er avisens viktigste kontakt mellom folket og settemaskinen.

Nå, ved 75-årsjubileet, er det Fjell-Ljoms håp at forbindelsen med våre kontaktmenn må bli ytterligere styrket. Til de gamle som trofast har sluttet opp om bladet i mange, mange år, vil vi si en hjertelig takk. Dere var Fjell-Ljom, rosten fra det distrikts avisens skulde arbeide for! Vi vil også ønske nye medarbeidere velkommen, og håper at samarbeidet må bli til det beste for fjellbygden og de mennesker som bor her!

Takk for godt arbeid. Lykke til i kommende sekell!

GJØR Fjell-Ljom sterkere

75 år i folkeopplysningens og kulturens tjeneste, er en lang tid

*****
Av Per Bergsvendsen
*****

Når Fjell-Ljom nå passerer denne respektable milepelen, er det titusener som står i takknemlighetsgjeld til bladet.

Fjell-Ljom er en god forvalter av stolte kulturtradisjonene som det beste fjellbygda i landet.

Matte nord-østerdals, røvanger og gauldaler vite å sette tilbørlig pris på Fjell-Ljom også i framtid.

I industrien og automasjonen i tidsalder, vil problemene ikke bli mindst for fjellbygden. Derfor vil disse bygden trenge et organ som sterkt, uavhengig og uredd kan tale deres sak.

Gjer Fjell-Ljom sterke! Takk for godt arbeid. Lykke til i kommande sekell!

Kjære Fjell-Ljom
Eg liker ljomen frå fjellet
og vil difor på denne enkle møten
gjerne få ynskje hjartelege til lukkes med 75 års jubileet

Beste helsing
Oddmund Hoel

Det radikale Fjell-Ljom

Fjell-Ljom ble skapt i en periode da vårt samfunn på mange måter var i stoppedigelen. 1880-årene var en bryntningstid, en tid da landet for alvor sto på terskelen til industrialismen, og samtidig kunne en skikte konkurranses tron av en ny samfunnsstruktur. Landet var i artier tappt for mye av sin beste arbeidskraft gjennom utvandringen, og en stor del av landets naturhverdigheter og rikdom var på utenlandskede hender. Folk i sin alminnelighet begynte å få synene opp for de farer disse forhold innebar, og ut fra folket hadde det slatt ut en ny politisk retning, et parti kjent under navn av Venstre. Partiet krevde at lov og rett skulle bygges på grunnloven, på prinsippene fra den franske revolusjonen. Det krevde at makten skulle ligge hos folket, hos de folkevalte representanter i vårt Storting. «Alt makt i denne sal» — tortet venstrehevdingen Johan Svendrup i Stortinget. Det var farlige og radikale ideer det unga partiet forfekte, ideer som krevde et for éraret omot. Men lavinen som var begynt å rulle kom ingen stå imot, og langtomb ble den inngrodde konservativen med retter i det kongelige ølene. Parlamentet vedtok ikke her. Det skal selvsagt også bli Venstre som skaffet vårt land tilakselsethetiden etter århundres fornredelse, og i 1905 kunne statstmannen Chr. Michelsen hilse kong Haakon velkommen til norsk jord. Men Venstre stoppet ikke her. Det fra som var sådd bar gode frukter, og i årene framover kunne partiet få fatt på en rekke av sine programoppgaver. Kvinnene fikk stemmerett, og den sosiale lovgivning tok form. Mange oppgaver Venstre tok fatt på i denne epoke har Arbeiderpartiet senere gjort til sine, spesielt

med hud og hår uten å offre et merdom nytt innhold. De flokket til skoler og læreanstalter, ble en faktor å regne med i tiden. Fjell-Ljom var impulsen som skulde til.

På samme måte som Venstre, ble også Fjell-Ljom et offer for klassekampen i 20-30-årene. Mange ble forvillet av slagordene, soke nye veier, og flere skulle følge etter. Så kom krigene, og avisene ideer falt ikke i de nye herrars smak. Mens konkurrende organer fikk fritt leide, ble hjulene i Fjell-Ljom stående i nærliggende tider.

Na, i året 1961, kan Fjell-Ljom feire 75 år. Den eldste generasjon av avisens leseere er døde, den neste er gamle kvinner og menn. En avis har fornyelsen i seg selv, i tidens krav og utvikling. Det er derfor vårt ønske og håp at Fjell-Ljom også i årene som kommer må få være med å forme generasjoner, unge mennesker som skal ta over opp der de gamle sluttede. Idéer og program er formet av Venstre, det står til oss å sørge for at de blir forvaltet riktig! F.

Johan Ludvig Mowinckel, en av mellomkrigstidens mest markerte politikere, og statsminister Gunnar Knudsen også i årene som kommer må få være med å forme generasjoner, unge mennesker som skal ta over opp der de gamle sluttede.

tider føre til stagnasjon og tilbakegang i utviklingen. Fjell-Ljom var unnfanget av de samme radikale strømmene som i sin tid skapte Venstre. Avisen forfekte et syn som falt mange tungt for brysset, men samtidig ble den et brystet for de unge og nye ideer i samtidens unge samfunnstider. Her følte de seg hjemme, tidenes unge samfunnsmennesker, her fant gruvearbeideren og fjellbonden svar på sine spørsmål. Avisen ble baret ut på en kjempeløpbevegelse av begeistring, den trakk sløret vekk fra synene på kuedje-sjeler, og gjorde rygger rette. Hit kom Anders Reitan, her skrev Hulda og Arne Garborg, Johan Falkberget og John Bojer. Avisen sådde freuet, og for ungdom fra hele det vidstrakte distriket fikk liv og

takk

Av Bent Reiseland

Fjell-Ljom

— sjølv namnet verkar fjellfrist — det minner om satterjente, lurlåt, bjelleklang, dyreliv og vide vidder. Vi ser også for oss ryssar, bersar, stiger, ei An-Magratt og «flottar, flue og fly» så langt auga rekk. Og midt i det heile — store slaggshaugar som vitnar om silitet, og Rørosdomen som giev kvila og freden. Og så Falsterbotn — — — !

Det og mykje meir var og riket ditt. Her har du aust av rike kjelder: Folk og etter til helg og yrke, natur og dyreliv, soger og seigner, litteratur, kunst og reiskap, og så det daglegelivet gjennom dei mange år. Det sosiale samvitet ditt har alltid vore vake.

Dei unge som kjende trond til å skape eller bera fram noko i poesi og prosa kom til deg. Du slepte det til, og fleire av desse vart kjende og store menn. Slik vart du ein kulturskapar av stort verd der oppen på Røros, i dei næraste bygdene og vidare utetter.

Og gjennom 75 år har du vore ein kjær og god gjest i hytter og hus. Du vart lese av store og små med skinet frå grus, frå blafrande lys, frå olje — og tranlampe.

Og så til slutt: du har gjennom alle år målborte eit liberalt syn. Venstresynet i norsk politikk. Både for dette og for gjævt arbeid gjennom 75 år helsar vi jubilanten, takkar deg og ynskjer deg rike år i framtid!

Med helsing
Sør-Trøndelag Fylkesvenstrelag
OLAV ENGDAL
formann

Venstres Avisutgiverforening
Venstrepressens Andelslag
Norges Venstrepresselag
Venstres Pressekontor

Vi håper Fjell-Ljom må få ny vekst og framgang i årene som kommer — til gagn for distriket og for den sak bladet kjemper for.

Fjell-Ljom

i 75 år

I «Ljomen» fra fjellet i syttifem år har folket fått lese om skiftende kår, om sorgen og glede blandt bumann og finn, om marina og handel med tørrfisk og skinne.

Til gruve og gård, ja, til hytte og hus kom Ljomen med tidend til bonden og bus, til stresvomme kvinner så tapre som men, om de ikke nettopp bar sverd ved sin lende.

I bygder og grader i sor og i nord var Ljomen på farten med varmende ord. Fra ongo og gamle, hvor innan kom stakk, kom hilsen tilbake med hjertelig takk.

I hele det tidsromet har Ljomen vært tolk for tanker som gjører hos distriktsfolket. Hvor bonde og berse og same og prest var samla, var Ljomen en velkommen gjest.

Ja, slik har det vært nå og slik må det bli, så helhet fortsetter i kommende tid.

La Ljomen få farte

fra sted og til sted

med budskap til folkene om brorskap og fred!

Per Foros

Da formannen ringte meg og fortalte at jeg skulle tale for Ræros, spekulerte jeg et øyeblikk på om han ikke hadde fått full telefonnummer. Med Ræros trodde jeg at han slettede til Bergstaden, og jeg har den bekjennelse å gjøre at mellom Bergstaden og meg ble det ingen kjærlighet ved første blikk.

Jeg minnes, som det var i går, den aller første gangen jeg på egen hånd skulle «gjøre» Ræros by. Jeg startet fra lossemestet i Spileiet og la ruta over Øvrebrua mot Storgata.

Jeg var oppsetset med nye grå fargett og nye finnko, og jeg skal hilses og at å både synne og er ver av vind under oppdagelseseuren. Den endte ikke bra.

Jeg var ikke før stoppet opp på Apotekervejet, før jeg hørte ropa fra halvatore og farlige rysser i gate; — Marika-kop!

Lagnaden ville det altså at jeg etter en grundig utdannelse ved Hitterdalen folkeskole, ble satt til å være med og styre med andelshvet på Bergstaden, som journalist i Fjell-Ljom.

Jeg følte meg bra kvalifisert for oppgaven, ingen tvil om det. Men det mente ikke redaktørene i «Arbeidets

Hvis je berre belle berje titten...

Utflytternes sterke samhørighet med Bergstaden og fjellet

* AV EINAR DØHL *

Under 50-Årsfesten i Ræroforeningen i Trondheim nylig holdt redaktør Einar Døhl denne talen for Bergstaden og bygden:

Rett, vennene Hjalmar Wäge og Ole Öisanng. Dag etter dag så de tydelig ifra i Rettens spalter, at jeg nærmest var en undermåler.

Glemte de emnet en dag, tok apoteker Leipart Nielsen i høyrelatet «Dovres» sakken opp. Han sprøpte spydig om den nye medarbeideren i Fjell-Ljom var — konfiskert.

— o —

Nei, det ble ingen kjærlighet ved første blikk. Og alt dette skulle man finne seg i for en månedslunn av 40–60 kroner!

Min kone og jeg fant snart ut at vi kunne gjøre bedre enn rett for oss lengre sør i landet. Vi dro til Skien.

Men så hentet det merkelig: Jeg kunne plutselig gå på gata der nede og sås med en heftig lengsel, tilbake til fjellet, gjerne til Bergstaden.... trøs alt.

Jeg kom til Å minnes en historie om Kystsolds-Gjartrud: Om Kystsolds-Gjartrud og presten.

Han var svakhelsug og skræmt, så kom han til Feragsgrenda og ble traktert med tjukk mjølk. Det smakte, og det ga styrke og mye helse.

Kjæpmannen tok varene, noen poser, og satte dem ut på trappa mot Littgata og laste dem. Så gikk vi.

Da vi passerte Slaggåsenga sa jeg:

— Du enn din neto kjenner andre opn og dreng iver med varom på trappa?

O.P. så på meg, forsto meg ikke.

— A, va de sei likt! svarte han.

En slik mulighet var ikke tenkeleg!

Stor art det er for mannen av godt, også vera fedd!

Den gode arven er det kanskje første og fremst som skaper nettopp utflytterne om til (hvis det er mulig) mer enn hundreprosentige ressourser. Titten vi berer i oss, hindrer vel at heimlengselen noen gang davrer eller der.

Kjære venner, ordfører Kværneng: Jeg kan forsikre deg at ingen følger Bergstaden og vei og ved mer levende interesse enn utflytterne. Vi glør oss over medgang for dere, vi føler sterkt med dere og vil gjerne prøve & støtte i motgangen.

Men det, det til sjunde og sist kommer an på for den enkelte av oss er at vi minner Kystsolds-Gjartrud enkle ord:

— Hvis vi berre belle berje titan...

Johan Falkberget

Nattens brød

An-Magrutt

*
Plogjernet

*
Johannes

Kjærighets veier

«Her tar Falkberget ut sitt mesterskap som aldri før», sier Johan Borgen.

4 bind innb. i sjirting kr. 109,20
innb. m. blå skinnrygg kr. 143,40

ASCHEHOUG

Redaktøren og eg

Av Eystein Eggan

I den stutte tida eg var tilsett i Fjell-Ljom som — ja, arbeidet mitt var frå å høgge og bera inn ved til å vera litt av høgrehanda til redaktøren. Lenge var 35 kroner månaden, medrekna eigen kost og humor. Albyggen Jens Haugen var den første sjefen min. Me var om lag i same alder, men Haugen var sjuk, og sekretær Dirdiksen kom på den høge krankken. Det var i 1967. Dirdiksen sat på det indre kontoret mot Hyttelva rislanste under seg skreiv så avsetten draup ned i hakeskjeget. Bak han og beina frasus til is, av og til måtte han ta seg en stikkborte ved omnen, og det luktet brent av buksene hans, for han var som tenkjarar flest litt andesfraværende.

At til redaktørjobben var han juridisk rådgiver for fjellinnsjener og markabondar som sloss om kvar et rutelement betil millom Aursunden og Risaten. Elgentlig skulle han vel ha vore professor i språkvitenskap. Eg hugset den slik ein liten kar fra Argentina til Ræros. Foreldra hans hadde utvandra dit, men dei daydde der. Den vesle karen kom som ein kanarieflug med passet merkelag til besteforeldra på Ræros. Foreldra hadde døyd for han, hødde til å tala, og han kunne ikkje eit ord norsk. Bestefaren hans smester i Veltås, kom til Dirdiksen med han, og dei to byrja straks med å prata spansk — argentinsk som dei bære var komme på same baten. Eg står inne for sanninga, og eldre folk på Ræros kan vel og sele det.

Det kom ymse folk inn til sakførerredaktøren. Samparet Marit og Morten Kant var svært prosessalystne og ville ha gode råd. Dei minnte seg vist Aha gamle retter til både reinsdyr og bente. Marit forte ordet, Morten avde litt for å stadekke sanninga men Dirdiksen vred sig på krankken og svira berre bort i veret. Da byrja del to å tale samlik saman. Det forbanna bondeprokurator og skjelte han ut, men han la syro godt etter, og så byrja han med å høre ord for ord slik son dei rann or munnen på sameparet. Han hadde vore telegrafist nord i Finnmark og hadde godt kunne i løppemålet. Marit og Morten kom stupande ut som om ett kvakke-reir var døtte ned millom del.

Gammel konsul Engelszus vart belast og bråsist når nokon hadde kome for nære sirklane hans og trakk han på tærne. Dirdiksen hadde skrive noko i bladet som konsulen var rasande over. Dagen etter såg eg den vekjende herremannen koma over Hyttelv bru og ned gata til Fjell-Ljom. Frakkene sto som et styr etter han, reyen av ein cigar fyldige med, og skinnhunva sat som på ein vulkan. I det indre kontoret sat «professoren» og les Leo Tolstoy på originalspråket.

Dei slavis-ruisiskeorda knurra i øyre på meg, men det vart brått slutt med lessinga. Der fekk han augo på konsulen og spratt opp som ein gumiball. Han fekk så vidt hikste fram:

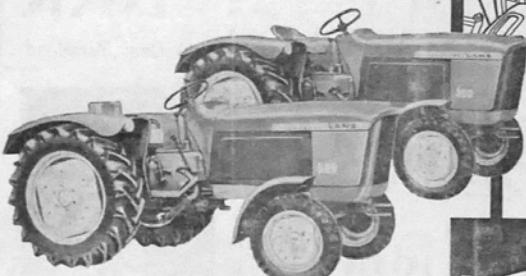
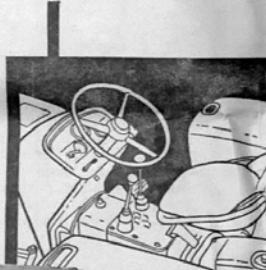
— A, for Guds skyld, si at jeg ikke er hjemme, for han slo dora att og vred om nykjeilen.

Konsulen storma inn, sette dei kvassse augo i det «gudeord frå bygda» og spurde etter den ansvarlige for dette

(Forts. side 5).

Traktorer med framtid

Type 300 — 30 hk
Type 500 — 40 hk

Arbeids og kjørekort

av en målestokk,

som De selv må oppleve!

De stiger lettvert på forfra. Setet er anbragt der det er roligst: foran bakakselen. En behagelig nyhet for kjøreren er også den dobbeltvirkende avsfjering på forhjulene.

Mange tekniske finesser letter arbeidet: Lettbetjente regulerings-håndtak — oversiktlig, moderne instrumentbord — hydraulisk trekrok — hydraulisk oppbukking av traktoren, og mange andre nyheter som grunnet plass ikke kan regnes opp her.

I sin skreddersyde ytter form er de nye John Deere — Lanz dieseltaktrører en fryd for øyet. Det er en misunnelsesverdig glæde å kjøre en slik traktor. På lang, lang sikt har de et ytelses-dyktig traktor av varig verdi når de bestemmer Dem for en ny John Deere — Lanz —, traktoren med framtid.

Nordenjells forhandler

M. H. STRØM A/S

Trondheim

TRAKTØRER — SKURTRESKERE — REDSKAPER — DELELAGER — REPARASJONSVERKSTED

Andre fordeler:

Temperamentsfull 4 sylinder kartslagmotor med utpreget boffelkarakter — spesielt utviklet for landbruks-

Helt ny hydraulikkautomatikk med fire arbeidsstyrer, sikrer den største arealytelse.

Gearkasse med 10 forover-gear inndeilt i 3 arbeidsgrupper med fingerlett gearing.

De er hjertelig
VELKOMMEN
til å bøsse vårt store utsalg
i materialer til

Veing
Strikking
Brodering
Rykknytting

og ferdiges husflidsvarer til
pryd og nytte.

Norsk Husflids Venner — HUSFLIDEN —

O. Trygvea, gt. 30 — Trondheim

Vulkanisering
Banepålegging

Ny og bruktt
BIL GUMMI

Wullums
VULKANISERING AF

Verftstomten — Trondheim

Telf. 22 586 — 20 315

„En slange
fra Mjøndalen“

DET SER MAN PÅ KVALITETEN

Vi leverer alle typer slanger for
GRUBER — ANLEGG OG INDUSTRI
Pressluftslanger — vannslanger — dampslanger — meierslanger — bryggerislanger — oljeslanger — sugeslanger, og spesialslanger til forskjellige formål.

BRUK NORSKE KVALITETSSLANGER FRA MJØNDALEN

Distrisktrepresentant med lager:

GUNNAR VOLSET

Makin- og agenturforsretning

Gamle Kongevei 27 — Tlf. 31168 — Trondheim

Ei helsing til 75-åringen

Da Fjell-Ljom tok til å koma ut att etter krigen, var et stig slags regnet i redaksjonen der. Journalist ville og heilt kalle meg, må vite. — Eg hadde store planer. Gamle servideige Ljomen skulle bli et slag Dagbladet i miniatyr, et slag bokkløkke på fjellet. Oppgittelt bleit et slag i blyanter og gjorde satiriske utfall mot så mangt i Bergstaden og distriket omkring. Serleg borgarane på Sta's burde passe seg, for dei heldt eg under oppakt stat. Sjøl berre korela det var med ameringsdagens på fortaua t. d. Lag ikkje meomfona langt oppa veggane. Etter at eg hadde svært vane rist i et par spalter, kom ein stilferdig mann og fortalte meg at dei moko sinein inn til veggen for å få det humore inn.

Den blonde pressemannen og fine stilisten Olav Kvile smilte borte godaeg når eg var på det kvaasaste — og retta ein og annan bommet i manuskripta mine. Han tykte vist, atles et at eg kunne få rase ut og stange horna av meg.

Ein dag sat et på den blakintla redaksjonskranke og skulde lage avis aleine. Det var truleg den same stolen som Johan Falkberget et gong sat og dremt i medan værinden song i vindus-hæpene. Men han var ikkje til til å drømme. Settaren kom som juleklokke på kjerdinga og kravde stoff til fortsette. Han kom ein gong, to gonger, tre gonger.... Men da han kom fjerde

Av Arnljot Eggens

gangen, fekk eg panikk. Med aksjellande fingrar opna og ein konvoltus som låg på bordet og sendte innhaldeit ned til maskinane. Det viste seg at vera ein lang artikler om Baden røvel og anna speidarsort. Slik gjekk det til at neste nummeret av Fjell-Ljom kom til å sjå ut som eit organ for speidarsaka.

Selvare lerte eg at ein skulle ringe til haradsagronomane i Nord-Osterdal når ein heilt vanta stoff. Det kunne altså seile noe om avroksaten, fallfoni i den lyse årtida. Damvakta var ved Aursund var og god å til. Eg valt anno ikkje kva det skulle vera godt for å skrive om vassmalet i Aursund med jamme mellrom, men vanleg var det somme som følgde desse meldningane med stor spennin...

A arbeldets Rett var redaktoren ein enno yngre rysspinnar enn eg. Etter gammal tradisjon måtte vi smakringla litt i spalten. Men det kunne og bli reine holmgangen om somme politiske spørsmål. Etter at ha slegt kvarandren i hel med sylkvass komplikat gjekk vi på Festegatu og ått betapsesaman.

Nede ved stasjonen lurti vi som halar i vass-skorpa. Det kom ikkje i vissomme kva det var med godt til å drukna i julefløjen. Men den lærde diktaren ved Rungesalen heldt aeg heller ikkje for god til å vera vanleg bygdejournalist. Ein gong kom han med eit intervju han hadde skrivne på toget mellom Rungesalen og Røros. Skorten på hevdes skriveparti hadde ikkje hindra diktaren i å skaffe kjære Fjell-Ljom godt stoff; den karakteristiske handskriften sto blyantane på Statsbanenes sitt toalettpapir!

Fjell-Ljom har vore ei merkeblad. Det er truleg ikke mange lokalavisar som har hatt så mange pennefere medarbeidarar. Dersom ein biar gjennom Årgangane at over, ein finner mange interessante kulturhistoriske opplysningar og flant stilistiske perler. Bladet har vori ein kulturfaktor i fjellbygda omkring Røros, og det har framleis sin største, ferdt der er i skrivn avisa.

Før utfluttepane er Fjell-Ljom et kjert brev heimansfå. Der stig bygde fram med sine store og små hendingar i kvardag og fest. Ein slik bladslapp kan vera bindledd mellom så mange, og vi ville kjenne oss fattigare utan han.

Derfor snå vi vone at 75-åringen held seg sprek og frisk også i dei år som kjem.

Til syttifemårsjubilanten

Fjell-Ljom

Syttifem år, det er sant, er din alder, jubilant. Gjenom krig, såkvel som fred, så du alltid mål og me. Ja, du stemnde opp og fram imot Jose skyrtarm. Imot «Idas» hege topp gjekk din vegen ut og opp. Mange medar har du møtt med en gjeik like stadt. Og i minnomin lysen enn Olaf Berg frå Reimers grend. Gratulerer!

Svenn Mælen.

SYSTEIN EGGEN
som journalist i Fjell-Ljom.

Et nytt system til, sa han. Sa ga han seg til å laga eit utkast etter meir vitakapelege former. Floor matte att for prentinga, gamle Hamlander batt inn verket og eg skulle ta det i bruk. Det var lange rader av rutebilkart med ymse tilvisningar og attføringer, boka var hrei som ei litte lävader, det gjekk langt over mitt vett, men Dirdriken sa det var et tekniskt enkelt system. Jau, dubelt arbeid fekk eg, men inntektane var som for i sminnene laget. Ein dag fekk eg varsel om at bladet skulle tilsett ein landbruksvitakapeleg assistent. Et var sjeldig for a bli kritt allt den vitakape. Dirdriken og det nye bokforsyningsystemet vart heller ikkje lenge verande i Fjell-Ljom. Det kom njei menn.

E. E.

Ja, det er mulig... nå kan De få en

Solid og kraftig husholdsnymskin. Syr like pent på tynt som tykt stoff. Lett å bruke. Rolig gange. Frem og tilbakesom. Rund skyttel. Automatisk spoleapparat. Sterk motor. Fotstartar. Alt utsyr medfølger. Lyseblå farve.

NORSK SYMASKIN SERVICE A/S
Sentr. gt. 25, Trondheim, tlf. 82 697

Johan Hammond Rosbach:

FJELL-LJOM OG JEG

Fjell-Ljom og jeg har alltid vært gode venner, og det er meg en glede å hilse den aldrende herre ved 75-årsjubileet.

Mitt første bekjentskap med Fjell-Ljom var ikke gjort på en dag. Undrende barnesyne fulgte den vidunderlige trykkeskrifta som spydde aviser — nærmest klemet inn mot iskaldt marina. Når skyteellen var på Koros, la vi os i kjøvetaket etter det på plukka gullkorn om tider, treningsprogram og formkurve. Gjennom Fjell-Ljom fekk føle i distriktsretten til at kunstspeskeren hadde godt av en egen kvalitetsflatpress. Den lille glømma luktet av trykkskitta kan avnem kjenne....

Det den grunna bygningen ved Hytta satt eg og skreiv petitterkilar til langt på natt. Eg hadde ikkje klokke, men kunne kjå tåuren på Bergstadens Zilver dei grå skiferata. Eg budde ei tid opp på kvaten sammen med ei mus som var glad i putoft. Om morgonen vakna eg av drommen fra den gamle flatpressa. Den lilleglømma lukta av trykkskitta kan avnem kjenne....

Det første året etter krigsen skreiv Johan Falkberget mye i Fjell-Ljom. Han ville vel gi enn godt som mogleg vind blad, som han sa, mest mogleg vind til segla etter starten. Gjennom Fjell-Ljom retta han et vart hand til den litteraturen han tykte var god til å drukna i julefløjen. Men den lærde diktaren ved Rungesalen heldt aeg heller ikkje for god til å vera vanleg bygdejournalist. Ein gong kom han med eit intervju han hadde skrivne på toget mellom Rungesalen og Røros. Skorten på hevdes skriveparti hadde ikkje hindra diktaren i å skaffe kjære Fjell-Ljom godt stoff; den karakteristiske handskriften sto blyantane på Statsbanenes sitt toalettpapir!

Fjell-Ljom har vore ei merkeblad. Det er truleg ikke mange lokalavisar som har hatt så mange pennefere medarbeidarar. Dersom ein biar gjennom Årgangane at over, ein finner mange interessante kulturhistoriske opplysningar og flant stilistiske perler. Bladet har vori ein kulturfaktor i fjellbygda omkring Røros, og det har framleis sin største, ferdt der er i skrivn avisa.

Før utfluttepane er Fjell-Ljom et kjert brev heimansfå. Der stig bygde fram med sine store og små hendingar i kvardag og fest. Ein slik bladslapp kan vera bindledd mellom så mange, og vi ville kjenne oss fattigare utan han.

Derfor snå vi vone at 75-åringen held seg sprek og frisk også i dei år som kjem.

Det er nesten som en skulle være nordamerikaner og sitte med et ossean mellom seg selv og barndomsbyen — men så kommer Fjell-Ljom og forteller. Forteller at Hyttypipa skal ned, og så minnes man da man selv betjente pipe, heldigvis såvidt ubemerket at det ikke ble julung — og nu er det noe sent & få julung for det, og jeg er forhåpentligvis ikke hjemfallet til annen straff heller — jeg antar at mere enn 30 år må ha gjort eventuelle etterforskning litt aktuell.

Og Fjell-Ljom forteller. Og man husker navn og steder, detaljer, gamle og glømte hendingar — ansikter dukker frem — ja, det er sant, det var også en — nei, men hadde jeg glemt — nei, lever han enn — jaas, han er død nu, ja, han ble gammel — alle sitter rørosinger i Amerika og løser og minnes — og ser for seg steder, ansikter, detaljer.... Slik sitter rørosinger omkring i hele Norge. Slik sitter vi ganske få rørosinger i Sarpsborg.

Når jeg kommer hjem etter endt — foreløpig endt — skoleåret, ligger posten og venter på meg. Og den får vennet etter middag. Men de dagine det er Fjell-Ljom, lesen nok den for andre avisen. Og det er ikke først og fremst på grunn av artikkelfestet. Det er fordi Fjell-Ljom er en hilsen hjemmefra, en hilsen fra fjellet.

Jeg har så ofte lovet å komme igjen med artikler i Fjell-Ljom. Loftet er ikke glemt — det er tiden som ikke strekker til. Tid er blitt en udryt artikkkel. Men jeg kommer, som jeg har lovet. For Fjell-Ljom og jeg har alltid vært gode venner.

Indirekt er det ikke artikkelen i hvemmed anners eller mine — som er i statsoff — for oss utflyttede rørosinger. Vi vil gjerne lese om «faces and places». Alt nytt om rørosinger og Røros interesser oss — selvagt innen vi viss bekjendte ramme — for det er ikke morsomt når en Oslo-avis skriver at nu kjenner vi smart hvert dc på Røros.... Det er ikke morsomt engang. Og det gamle samfunn på fjellet skal nu bevares. Og Fjell-Ljom holder oss underrettet om hva som gjøres til enhver tid.

— den riklig familiebil

Bilen De møter flere og flere av på det fri bilmarked.

Få den demonstrert så sjønner De bedre hvorfor bilfolk røser den opp i skyene.

Pris kr. 11 700,-

**KJELL
OKKE NHaug**

Tlf. 27 804 — Trondheim

MOBLER

FOR DERES HJEM

Sovesofaer, enkle	frå 320,-
Sovesofaer, doble	< 540,-
2 senger og 2 hyller,	442,-
mahogany	c 435,-
Dekketeyskaps,	
lys elk	c 435,-
Dekketeyskaps,	
mahogany	c 475,-
Spisebord med	
messing, lys elk	c 250,-
Salongmøbler	c 583,-
Lenesotoler	c 112,-

Ellers alle sorter møbler
i godt utvalg

Velkommen innom!

N. Bakklandet 25 — Tlf. 25 676

Trondheim

DRESSEN som kler Dem best-

trokota

UTSØKTE, FORSTE-KLASSES STOFFER.
MODERNE SNITT

og rasjonelle produksjons-metoder stiller.

TROKOFA

i høyeste topplasse

Kontroller at merket er

trokota
GODELAKS KUNGSVÆRKSTADER

FOR VELVÆRE
OG ELEGANSE

Forhandler:

J. Engzelius Søn

Alen Meierforening —

(Forts. fra side 6).

ten. Fra 1925 overtok Olaf Hegge & Co. Trondhjem forspakningen.

I 1937 var det inneveit 222 600 kg. melk med 3,5 % fett. Bruttpris ble 17,32 øre pr. kg.

Alen Meierforening hadde seg inn i Tren-deig Melkesentral og i Norsk Melkemiljøs eksportlag 1930.

Hegge forpakket meieriet til okt. 1932. Da overtok brødrene Opheim, Trondhjem. Lars Stavns kom som formann i 1933. Meieriet skjekte kom til Alen da brødrene Opheim overtok forspakningen.

H. Bendz kom som formann i 1937 og fra 1938 overtok meieriet drifta på egen hånd.

I 1939 var det inneveit 363 608 kg. melk med 3,7 % fett.

Og så kom krigen. Det ble på mange stader vanekalige øgår og også for Alen meieri. Meieriet fikk pålegg om å levere 30 kg. melk pr. dag til en tykk forlegning i Haldtdalen da denne kommisjon ikke hadde mulighet å levere.

Alen Famyningssenget sendte da aktriv til Haldtdalen. Forsyningssenget med pålegg om å skaffe melk innen egen kommune.

Melkmeningen til meieriet faldt så sterkt at det ble tale om å innstille driften i 1. februar 1944, men likevel holdt en del gjennom til desember 1945. Da ble det stopp førdi melkmeningen var nede i 300 kg. pr. dag.

Meieriet sto da til Trondhjem. Melkesentral sa seg villig til å garantere driften. John Skjeite ble ansatt som bestyrer igjen i 1947.

I 1948 kom Thor Brandner som bestyrer. Meieriet hadde melkutsalg på Røros, da det ikke var meieriet der. Brandner sto som bestyrer til Ola Simonsen ble ansatt den 15. mars 1962.

Bestyrer Erland Breigutu vikarierde noen måneder for Brandner før Simonsen overtok.

Trondhjem Melkesentral sto som garanti for driften i 8 år. Denne tid utleps ved Arsmaten 5. mars 1953.

Søvare har ALEN Meieri fortsett driften med stadig framgang. Meieriet har tatt godt vare på tradisjonene fra ALEN Meierforening når det gjelder produksjon av festeklassens amme. De siste åra har således meieriet ligget blandt de 6 beste meieriene i landet ved holdbarhetstapser på smert.

Det er modernisert og utvidet etter hvert som melkmeningen har øket. Siste driftsår hadde meieriet 3 253 612 kg. melk med 4,21 % fett.

Og framgangen vil fortsette.

Opprettningen om festvialdene, sømmelaget og ikke minst fjøskontrollen vil sikret føre jord- og husdyrbruket i ALEN enda lenger fram. Fremdeles gjelder ordene fra 1960 om bedre føring og stell og bedre dyremateriale. De så langt de gamle tilbygger.

Utbygging av industri avgjørende for skogreising i Rørosdistriktet

Målet er å skaffe hvert enkelt bruk sin skogteig

Av
herredsskogmester
E. STORBÆKKEN

Den store skogreisingssplanen tar sikte på å plante ut bartrene over store områder der bjørke ikke er endredet. De sistnevnte har spesielle planstengjører vært i sving.

Det som karakteriserer skogforholdene i dette distriket, er at de er et forholdsvis jærtede - fra høytprodusende granatunge ned til 200 m. over Neds. Haukdalen med kokerfurua, omstendt med 800 meters høyde i Femundsmarka. Fra typiske barskogkommuner til renne lauvskogkommuner.

Det faller naturlig å se distriket som et skogsområde med stor variasjon i både natur og kulturscenarier, fra vassdraget og Røros-distriktet på sydsiden av dette.

Skogens historie i Røros-distriket henger naye sammen med Røros Verks historie. Dens akjebne ble beseiget den dagen da den lykkeslige malmklumpen om Kristian Kvart som eksplosives og Røros Verks partitalpinner som skogdriften. De etterlot seg et distriktsbilde i boldestavleg forretninger.

Rørosgardene gir i dag et ganske overbevisende inntrykk av skogfattigdom, når en ser det fra jernbanen over Røgidalen eller fra Mellomriksvegen gjennom Brekkene. Lange disse ferdstaklaker står det svært ingen stor-skog og stenger for synet lenger, allé engang gjorde, i følge gamle beretninger.

Liketil er dette med skogfattigdommen bare delvis riktig. Det er bare det, det gjelder, eller ikke skogen ligger nokså annet.

I følge skogbruksstillingen av 1957 har de 4 Røros-kommunene et samlet

miljø om enn 1778 kvadrat kilometers, når det som dekkedes av vann er trukket fra.

Nordenfor vannskillet blir skogtoppen, som nevnt, en annen. Mens barskogen i Rørosdistriket, utselkende består av furu, er det i ALEN og Haldtdalen grana som dominerer — med mer og mindre ritt. I ALEN står en stor del av granskogen på furu-bonitet, og i Haldtdalen har også grana i denne største utstrekningen tatt furuas plass. Dette kan formelig fortolkes slik:

Ved de utstrakte dimenjonahøster som herjet store deler av disse områdene i slutten av 1800-tallet og tross det på det 19. gjikk det naturlig nok hardt ut over furua, som på den alags bonitet kom opp i større dimensjoner enn grana.

Til Tross for ganske sterke hogster i kronene etter siste krig, er det fremdeles ikke alt mye gammel skog. Dette gjør med all ondskaps tydelighet fram overflataplaner som er utarbeidet for en last 30 skogedområder i Haldtdalen til senere år. De viser i middelat over 50 meter pr. deca, og på grunnlag av høgsklassen. Vi i høgsklassen som i det hele tatt ikke skal forutsettes i en normal-skog.

(Forts. side 14).

Singsås Meieri, Kotsøy

Klevermerket smar. Melk og fløte.

Ingebr. Huus, Kotsøy

kjøper tømmer og selger trelast.

Kotsøy Samvirkelag

takker sine kunder for godt samarbeide i året som gikk og ønsker dem et knakende godt nytt samarbeidsår.

Th. Lillerønnings Snekkerfabrikk

Kotsøy,

leverer dører, vinduer, trapper og innredninger.

Gjør innkjøpene

i Deres egen forretning

Singsås Handelsforening

O. og S. Singsås Snekkerfabrikk

Singsås,

anbefaler dører, vinduer og innredninger m.m.

A/L Singsås Sag & Høvleri

Singsås,

Allt i høvlet og uholvlet trelast.

KJELDEN MØLLE

Eier John Bonesbro, Rognes.

Formaling, såing og høvling.

Brødr. Foros, Bjørgen

leverer dører, vinduer og trapper. Som spesialitet innredninger. Tlf. 322 c.

Malums sag og høvleri, Bjørgen

anbefaler all slags trelast, samt oppløfta hytter leveret på byggeplass.

Johan Peder Engesmo

Bjørgen. Tlf. 317 d.

Drosjeskyss utføres til hver tid.

Oddvar Basmo

Tlf. 842 c, Singsås.

Singsås Sparebank, Bjørgen

Mottar innskudd, yter lån.

Ekspedisjonssted: Lørdag 9–13,

onsdag 16–19.

Vi takker for gamleåret og ønsker kunder og medlemmer et økonomisk godt nytt år.

Bjørgen Samvirkelag

Singsås Andelssagbruk, Bjørgen

kjøper tømmer og omsetter skåren trelast og ved.

Brødrerne Hermo, Bjørgen

Ass. Handelsforretning.

Etablert 1873.

Tel. 304 b.

Tømmer kjøpes og trelast selges til dagens pris.

Jon Fjerset, Bjørgen

Foros Rep. verksted, Bjørgen

Reparerer redskaper for jord- og skogbruk.

Nymoens verksted, Singsås

anbefales for reparasjon av motorkjøretøy.

Kubbstoler

med ymse ansiktstyper på lager. Dels av 400 år gammel furu med 1½ m. tverrmål ved bakken.

Per Foros, Bjørgen

Billedglimt fra hendinger i

En sann norgesvenn i Sverige

Stort framskritt — men ikke stort nok

Den nye folkeskolen på Røros sto ferdig i 1952, og kostet den gang 860 000 kroner. En får si kommunen slapp relativt rimelig fra et såpass stort og flott bygg, — i dag er det ganske andre priser.

Den gang var det kanskje mange som trodde at kommunen ville være hjulpet med skolerom for lange tider framover, men utviklingen har gått raskere enn de fleste den gang forutså. I de nærmeste år må Bergstaden investere millioner i nye skolebygg for å møte behovet ved den 9-årige enhetsskolen. Dessuten må også den hegre skolen utbygges og styrkes.

Ingen kunne på forhånd dremme om at norgesmesterskapene i langrenn for 1961, unntatt 50 km., skulle bli avviklet på Røros. Men de ekstraordinære værforholdene i vinter kullkastet alle planer for N.M.-arrangementene i Trondheim og Leirstrand, og i stedet kom mesterskapene til å gå under ideelle forhold på Røros selve marinasuken. 6–8000 mennesker var tilstede på hvert renn, og rammen om det hele var den alle beste. Flott Rørosreklame!

Bildet til høyre viser Kong Olav ivrig opptatt med å notere mellomtider, og ved siden av står en fornøyd ordfører Ole J. Kværneng som sikkert i anden ser den praktiske betydning av Rørosreklaumen.

Over et glimt fra langrennsarenaen på Geitjonna, «landets flotteste», som rennlederne sa.

Store skidager på Røros

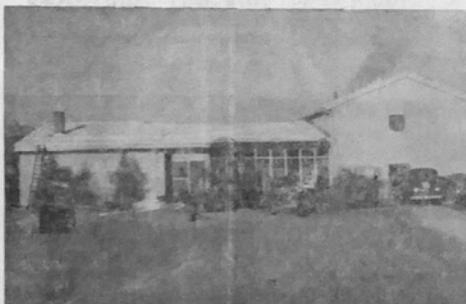

„Ukjent soldats grav“ i Funäsdalen

I mer enn 15 år lå et manns-skjelett ved turistvarden på svensk side av Sylsjøen. Her hadde en flyktning, sanssynligvis dansk, bukket under på tur til Sverige i 1944. Arene gikk, og kraniet ved Sylsjøen ble etter hvert en turistattraksjon av rang. Rev og andre rovdyr huserte i stenene som dekketmannens jordiske rester, og det var en lite verdig situasjon for to kulturland. Fjell-Ljom tok opp saken våren 1959, og endelig ble det sørgerlige bevis på en menneskelig tragedie fjernet av svenske. Bildet viser kyrkoherde Georg Granberg forrette ved graven, hvor en liten skare hadde fulgt den ukjente. Funäsdalen har dermed fått sin «ukjente soldats grav».

Ny tilvekst for turismen

Først i februar ble det nye Hummeljell Hotell åpnet, og dermed var det tatt et nytt og viktig steg for utbygging av turismen i distriket. Mange syntes det var dristig gjort av en liten fjellkommune å ta et slikt løft for egen rekning, men en håpe tiltaket blir til gagn og glede for Os-bygda og folket. For Nord-Osterdal og Røros betyr det nye hotellset mye rent reklamemessig. Flere moderne overnattingssteder vil føre til større trafikk, og samtidig kan turisttrafikken bli et godt argument ved bedre reiseforbindelser.

Bergmannsdager på „Fransk visit“

Etter krigen ble det gjort forsøk på å blåse liv i feiringen av en Bergmannsdag, men de siste år har arrangementet av en eller annen grunn falt i fisk. Det ble nærmest en «Fransk visit». På bildet ser vi optoget i 1957, da det virkelig smakte av fugl.

Kyrkoherde Georg Granberg er nesten like kjent blant folk i Rørosbygdene som i sitt eget prestekall. Denne norgesvennen har vært en ypperlig ambassadør for svenskeher i landet etter krigen, og har deltatt i et utall av tilstelninger på norsk side. Kyrkoherden er en dyp og ekte beundrer av Johan Falkberget, og en ivrig forkjemper for bevaringen av den gamle bergstad. I tale og skrift går han aktivt inn for at de gamle bandene over grensen må bevares og styrkes.

På bildet ser vi kyrkoherde Georg Granberg overrekke biskop Arne Fjellbu en vakker lysestake ved innvielsen av Hitterdal kapell.

Offervilje og giverglede ga nytt Gudshus på fjellet

Hitterdal kapell sto ferdig sommeren 1959, og ble vigsla av biskop Arne Fjellbu. Kapellet står som et monument over fjellfolkets offervilje for å skaffe sitt eget kirkebygg. Uten frivillig innsamling og enestående dugnad hadde det ikke vært mulig å reise fjell-kirken.

Bauta over malmfinnen

Hans Aasen fikk sin egen bauta i forbindelse med Bergmannsdagen i 1957. 300-årsjubileet var egentlig under krigen, men av visse grunner kunne en selvagt ikke feire de tre sekler slike en helst ville.

Her ser vi gamle reinskytter slik han tok seg ut på Bergmannsdagen.

i Rørosbygdene de siste 10 år

Granlunds Stålrmobelfabrikk er i dag den største og mest moderne bedrift på Røros. Fabrikkbrygget sto ferdig i 1957, med kommunen som sterste aksjonær, og Håkon Granlund har inntil nylig leid lokalene. I forbindelse med den store utvidelsen av bedriften som nå går, var dette uhensiktsmessig, og Granlund har nå fått sitt eget aksjeselskap. Stålrmobelfabrikken har i dag avdelinger i flere land, og det er en nærmest eksposiv utvikling som har funnet sted i løpet av få år. I og med den siste utvidelsen blir den Europas største spesialfabrikk i sin bransje med ca. 80 ansatte, og det er lite trolig Granlund stopper her. Fabrikasjonen av hans nye patent blir også muligens lagt til Røros, og vil danne grunnlag for en egen industri.

„Tuppen“ på Røros

I og med Røros Turisthotell, som sto ferdig i 1952, ble det innvartet en ny era for turisttrafikken på Røros. Siden den gang har strømmen av såvel utlendinger som nordmenn stadig tiltatt, og turistnæringen utgjør nå en viktig del av husholdningen i kommunen.

Røros Turisthotell hadde i 1960 nær 30 000 overnattinger, og er dermed det best besøkte turisthotell i landet. I dag er det planer for nye utvidelser, og det er ingen tvil om at de vil komme godt med i framtiden.

Spesialbedrift i internasjonal målestokk til Bergstaden

Bergstadens Ziir JUBILERER i restaureringens tegn

Bergstadens Ziir tok seg ut til sin førdel under 175-årsjubileet. Nå er det også planer om å fortsette restaureringen utvendig, en sak som alle med sans for historiske verdier må være med å støtte.

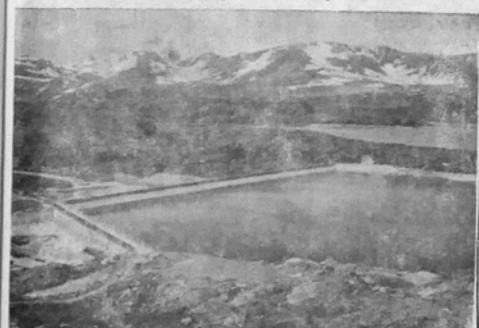
Røros kirke, festlig opplyst under biskop Arne Fjellbu's preken ved 175-årsjubileet. Kirken hadde på forhånd gjennomgått en omfattende innvendig restaurering, og presenterte seg fra sin aller beste side.

Det er nå meningen å fortsette arbeidet utvendig, men dette krever selvagt mange penger. Med sin sentrale plass i Bergstaden, — også historisk, — er det likevel naturlig at stedet tar dette løft, selvagt med god hjelp av staten.

Til høyre festmidagen ved Røros kirkes 175-årsjubileum som ble holdt på Totalsalen i nærvær av en rekke innbyggere. På bildet ser vi fra venstre tidligere fylkesmann Ivar Skjånes, som i sin fylkesmannstid avla en rekke Rørosbesøk, hans fra Victoria, Johan Falkberget, og tilbiskop Arne Fjellbu. Middagen ble en stilig fest, verdig Bergstadens Ziir.

Ny innsjø i Sylene

Arbeidet med den store Sylsjødammen tok mange år, og da den sto ferdig i midten av 50-årene, var det laget en ny innsjø i fjellet. Bildet gir et lite inntrykk av storarbeidet som er utført inne på fjellet. Vann fra Sylene er nå med å skaffe lys og kraft til både Stockholm som Ålen, men det skjedde først etter at selve Nea-anlegget var fullført i fjor høst.

Tolldirektør Trasti har revolusjonert det norske tollvesen, og Røros har nå mistet sin status som eget tollsted. Innen den tid skjedde store forandringer ved Vauldalen tollstasjon. Svenskene la i 1959 ned stasjonen på sin side av grensen, og det hele ble flyttet over til Norge. Dette trekk må sees i sammenheng med det stadig utvidelse samarbeid mellom de to land, og sparer turistene for unødig opphold mellom landene.

På bildet ser vi den nye Vauldalen tollstasjon.

H E L E
L A N D E T
L Y T T E R

Johan Falkberget på 80-årsdagen, da hans stemme ble båret ut gjennom eteren til hele landet. Mottagelsen for kringkasting, presse, og en del andre innbyggere fant sted i Rådhussalen på Røros. På bildet ser vi jubilanten foran mikrofonen, med Norges Grunnlov i bakgrunnen. Falkbergets 80-årsdag markerte et foreløpig høgdepunkt i dikterens liv, et øyeblikk da hele folket stoppet opp for å hylle en sann kunstner og godt menneske.

Lokalavisa og ettermiddagskaffen

ØVRE KAFFE
BESTE OG STEDT SPESIAL

Svart kaffebrygning er en del av en spennende historie. Denne artikkelen forteller om hvordan 'Øvre Kaffe' ble et stort suksess i Norge.

intant den uten nevneverdig reaksjon. Med lokalavisa er det sjeldent slik at en har lest den helt ute videre. En stanser opp både her og der i spalten — det kan være en kvinnesfotograferingbasar i Glamos, en feide mellom avisene og en annen kommunal utrast — eller en kaivesfødsel et sted langs Rørosbanen, for å nevne en aktuell ting.

En finne noe å glede seg over, noe å ergre seg over, noe å merke seg. I verste fall tenker en med seg sjel: Huff, den var tynn på!

Men noe står det alltid der som er nytig og greit å vite.

Og i forvisningen om å finne minst dette noe, blir millioner av nordmenn trutt gjennom sin lokalavisa, ikke etter uke, etter år.

Fjell-Ljom har gjennom tre hundre år gjort tjennesete som lokalavis i sitt langstrakte og granskridte distrikts. I generasjon etter generasjon har avisas trofast funnet veien til dem som har knyttet båndene til den nære omverden gjennom den. Heller ikke har den gått gattjeves til dem som har sokt vite og innstiftet over hverdagen.

Til gjengjeld har Fjell-Ljom gjennom alle år hatt en sjeldent god kontakt med sitt distrikt og sine leser. Sikkert få lokalaviser i landet — om noen — har kunnet glede seg over en så aktiv leserets som dagens aviser. Dette samspillet tjener både avisen og dens leser til vare.

Et godt og riktig samspill. Og det må bygges på både samarbeid og kritikk. Kaffen skal ikke være lunken!

Gårdbrukere

Vi leverer fra lager:
 Hjemmefryser kombinert med kjøleskap
 Automatisk vannanlegg
 Automatisk drikkekar

B. Barnes %
 Trondheim

BUKH TYPE 302 NORGE

Den mest velutstyrte traktor i sin prisklasse

Frittspende kraftutvikling etter helt nyt system med 2 dobbelt-virkende clutcher.
 Normal standard 540 osmr/min og ny standard 1080 osmr/min.

STANDARDUTSTYR

Komplett lyntutstyr, også arbeidslys. Komplett hydraulikk med 1000 kg. lastevogn, oppheng, antisjuringsetvert, løftels, regulert senkehastighet og hydraulisk løftekrok. Gummi: 6,00 × 16 og 11 × 23. Differensialsperre. Frittspende kraftutvikling for 2 hastigheter. Traktometer. Radialgorgardin, 8 gear forover, 4 bakover.

BUKH ORIGINAL DIESEMOTOR 30 HK
 Levering fra lager

NORSK AKTIELESKAP
ALFA-LVAL

BERGEN - HAMAR OSLO TRONDHEIM - TØNSBERG

Representant:
EMBRET P. ERLIEN
 Tolga. Tlf. 78.

SULFATVIRKE

Etter større økning av vår produksjonskapasitet — er vi nå kjøper av barket furuslip og barket vedtømmer.

— Opplysninger om pris- og kvalitetskrav m.m. på

HENVENDELSE

✓% RANHEIM PAPIRFABRIK

Lokalavisen skal ha meninger og - hjerte!

AV ARVID O. ANDERSEN

Med permisjon fra Dagbladet vikarierer Arvid O. Andersen som Fjell-Ljom redaktør om lag til måneder sommeren 1967.

Jeg griper et tilfeldig nummer av Fjell-Ljom for januar 1961. Det er bredfullt av levende lokalstoff. Redaksjonen hamrer inn på nyt at Rørosbanen blir ytterst stedmodig behandlet med materiel, trass i pensasjons-økning i 1960. Boligmangelen er forstommende, trass i 300 nye bygde leiligheter på 15 år. Redaksjonen sliper ikke kampanjen til forfressstillende seppeltømming og ren-

Mens dens innsats må være diktert av ekte vilje til å sia et slag for samfunnets beste. Vi må ane at det banker et hjerte bak lokalavisenes intensjon. Den må også si sin mening, selv om det ikke nytter. Den må tro på de sakene den gikk inn for.

Derfor tror jeg at den gode lokalavisen, med meninger og med hjerte, stadig vil ha sin naturlige plass i folks bevissthet. Den må bare ikke bli en gold «riksskrib» og servere sakale objektivt byrå-stoff. Den personlig akape notis er av usærlig betydning for lokalavisen. I dag, da det gjør seg en tendens i pressen til allfor mye signert stoff fra redaksjonens egne medarbeidere, må en legge vekt på å gi publikum forståelse til koketteri. Ordene felt like naturlig som dagens tekst for en troende prest på prekestolen en sondags formiddag.

Han var en rolosing. Og han kjente rolosingen. Han hadde vært maskin-setter i Fjell-Ljom i mange, mange år.

— Og han har rett!

Det er mange oppgaver en lokalavis skal fylle. Nar den ikke kommer ut daglig, må den da dagavisene, kringkastingen og TV overta telefonstøffet, untnik og innenriks nyhetstastet. På dette området er ikke lokalavisen konkurransedyktig. Lokalavisens oppgave på dette området innakrenker seg til å kommentere disse nyhetene. Men det er den lokale nyhet, de lokale problemer, den lokale trivesi som er selve fundamentet for en lokalavis.

Fjell-Ljom har vist en aktiv vilje til å fylle denne oppgaven, og har maktet det også. Så mye vil det være særlig å si når milepeilen rundes.

Men det som gir en avis dens sær-

(Forts. side 11).

Av Olav Stokke

Politisk strid innen idretten skaffet Fjell-Ljom BYGDAKORRESPONDENT

Hallstein Morken i Ålen kan se tilbake på 30 års virke

Eg kjem på så vel korlein det gjekk til at eg vart korrespondent for Fjell-Ljom.

Som unguttar flest likte eg å følge med i det som gjekk for seg blant idrettsfolk. Storst var interessen for idrett slike den arta seg helme og i nærmeste bygdleg.

Der dominerede skirennene stort. Anna idrett låg langt åfor. Ålen hadde mange gode løypar den gongen og låg langt fram på i premieslistene. Men så fann ein eller annan politikar på å skippe nyt idrettsforbund, Arbeidernes Idrettslag. Tri av idrettslagen i Ålen gjekk inn i den nye samskipnaden, medan ett lag framleis var vertande der det sto for.

Eg sjanosa absolutt ingen ting kvifor det var nausynleg å skjifa lag i idrettsleiligar fordi om ein ikke hadde same politiske meininger. Dette var grunn til å skriva et innlegg i Fjell-Ljom. Samstundes la

eg med også ein annan liten notis. Etterpå fekk eg brev frå redak- toren som takka for stoffet og spurte om eg var villig å sende meir byggdnytt når eg hadde. Utgifter til porto og telefoni skulle eg få dekt.

Slik bar det til.

I over 30 år har det gatt, med meir og mindre flitt. Mest det siste, — dverre. Men det har vori et interessant arbeid. Eit arbeid der går an å få sport i. Hugo kor eg og Dagavisa medarbeidare kappast om å bli fortalt med meldings når noko hendte. Og kunne for moro skuld vera lei nok om andre avisar prevede å saksse av notisene mine. Kjem på ein gong, det var referat med mange namn. I Fjell-Ljom var det fleire namn gale. To dager etter hadde Arbeidets Rett same referatet, litt omskrive, — men manna var akkurat slike Fjell-Ljom hadde dei. Eg sendte utklypp og sputte om dei brukte honorore stoffet. Dikkje for vondskap og sputte om for å gjera merksam på at eg visste kor notisen kom frå.

Fjell-Ljom har vori i heimen min alt ei velt. Vor til stor glede. Bladet

har hatt, og har, mange gode skribentar og aldi gløymer. Lokalavisene kan visst aldri bli rike organer. Difor ser eg det slik at dei alltid har bruk for frivillige medarbeidrar utover distrikset. For meg ligg det ikkje å vera bladmann i den forstant at eg skal skrive sjøl. Det eg har gjort, og det eg framleis vil gjera, er å oppspore ting av interesse for avis. Varale redaksjonen oppfordjer til å fortelle om ting som har hatt eller skal hende.

Eg gratulerar Fjell-Ljom med jubileet, og snaker alt godt i åra som kjem.

Hallstein Morken,

MORSOMME 5 ÅR AV DE 75

* * * AV STEINAR FLATEN * * *

JEG blander meg ikke inn i medarbeider-koret ut ifra den inabilitet jeg har vært med på å skrive Fjell-Ljoms ærte historie. (Jeg har i høyden av til holdt i pennen da den ble dype.) Men avisen ved Hyttelva var den som ble utsatt for mine første familiene steg på den kronglete journalstiliste ati og den som fikk til støytet for alle sidetrinn og «utipplumper» som uevergjorlig og i vilenede worden måtte komme. Takknemlighet og en viss skyldfølelse er det derfor som er drivkraften bak disse linjer i jubileumsnummeret.

Mitt første møte med journalistikken var ikke så romantiak som den store J. F.'s. Redaktør Olav Kvirkne overrasket meg ikke sittende på hans krakk den første formiddagen — at han gjorde det senere er en annen sak. Jeg kom så å rett fra musikkjelleren på Vintervollen, med et av «Kinkens» fargepraktiske slips til läns rundt balsen og hjertet hæmmende helt opp med mandlene på innsendelsen. Jeg hadde begått en myk hattryvninge skildring av Trygve Lies jakthytte i min fagre hjembygd — etter Johan Falkbergets rád og som en liten fagmessig prøve, for å bruke et sikt uttrykk. Avisen skulle ansette journalstilmeringen. Det herer med til historien til disponent Sverre Floor fikk et svare stred med å få seg mer av den samme jakthytte-artikkel, den ble nøylig signert S. F. Jeg husker den dag i dag begynnelsen: «Det hvor en gammel, nysomnig opptrakkert gruvei for snirket seg fram mellom grående vierkerr og krokete bjerklegg, ligger Trygve Lies jakthytte. Så å spørste om er ikke et måste med sammenhengen? Den kom på første side. Jeg leste den opp igjen og opp igjen, men blanke øyne og akjelende hender.

Det var starten på 5 arbeidsår, men morsomme og lykkelige år. Jeg tror jeg hadde 2 eller 3 smadager fra på dette halvdesnet, og avsens budsjett ble ikke akkurat sprengt av min lænekonto. Men det var som sagt morsomt, til tross for alle tablene — eller kansje nettopp på

grunn av dem. Det ble uhorverdig mange av dem i arenaen løp. Mitt senoren syn på avisasert ble for en dag eller til aldeles svartfarget da den joviale telegrafbestyrer Jens Aspaas i avisenes spalter sa fast at Fjell-Ljom var en uhøye velredigerte avis — bortsett fra et spesielt nummer av den beundrante dato i Herren år 1949. Både han og jeg og flere til viste at min ringe person i redaksjon Kvirknes fravær var den ansvarlige for det at Aspaas synne meget ubeholdige nummer. Bakgrunnen var naturligvis et meget fritt gjennom intervju med den samme tekniskar.

DET er mangt å minne. Iherdig av vedvarende rasling av travle musefetter i min høyst primitive og uananselige brodkassen på hybelen. Velpasserte museffeller understevet tepper på min madras av gulnede avis-Angargjer. Sykkeltur høit ut til Selvadalen for et kort intervju med skytterverenane Didrik. Kalde sonnadvaleder i redaksjonen der en tenner holdt varmen ved å maste den durende øvnen med sammenhengende avisar. Harmdirrende overhalingar av misfornedde intervjuobjekter. Jeg følte det meget skräende da Einar Aamjo narret meg til å sette på trykk at en vrakket ungokse på et storleksvis var solgt som høyt premiert og for den svimlende sum av 2 400 kroner. At Kvirkne rystet hvilende på hodet hjalp ikke, jeg forlangte meldingen inn med halvset sats. Enda var det da jeg hadde rettet Røros Bergstad Kommuniststyres vedtak om julfesten til alderstryggede, jeg holdt meg utenfor gate og allfar ei i mange dager etter den historien.

«Ukens portrett» skaffet meg mye moro. Selv da driftsbestyrer Woldun nekket å posere troos tildes forstørrelse på overstolen. Henvenn var nemlig i minne synne grusom; han ble portrettert som en svart fjær, det var jo stremmekobling og lav spennin og all tingen. Fullt så morsomt var det ikke da selvete oberst Hyldmo i IR 12 truet redaktør Kvirkne med krigarett tille juleaften forme-

ten: «Jeg kan ikke gøre godt for et vekkende, men det vil bli et stikkje lenge historie, og tommer vokser som kjent ikke på trær. Nei desverre, men engsel meg har jeg altså gjort, og det hjelper ikke at jeg putter blanke kronestykker på en gammel sparsgris i håp om å kunne reise kapital nok til å reddet et av byens skinneste hus, som dessuten er et historisk minnesmerke av sjeldne.»

Nå, dette var en direksjon, og jeg gikk os Å karre meg tilbake til unghjemmet. Jeg husker godt den forrige gang til Røros som var endog i februar med spesielle og mørke høys medsoner. Hvor spent jeg både de vært underverden! Skulle byen svare til det bildet jeg hadde laget meg med Falkbergets bolker som grunnlag? Nei, det valget jeg likevel ikke å tro. Sa manlig var vel blitt annerledes siden den gangen Jon i Vapelberger har et digert temtegn gjennom gatenes slik at folk kunne få vane til å passe på smeltebryta som lå i luie lue. Og så var det likevel nettopp det Røros jeg hadde drømt om med kronglete veier og lave stupegrader, med sine oppster vegrene og et underlig blått lys fra urkirkens kirkekarketter som røgjet kjempemessig høyt til værs i skumringen! I det øyeblikk vi viaste jeg at rensting ville jeg bli ført tilbake i tiden, annen måte, selv om jeg ikke ble det ordentlig på stemplet papir og med sakspørstikk til Kommunen.

JOURNALIST STEINAR FLATEN

detal en viss 52/1927's fripostige brev til avisen fra «Øvre Hest». Men det gikk bra det også.

I det store og hele gikk det nemlig bra. Selv da jeg ertet på meg Jeger- og Fiskerforeninga formann med skrivveriene om giftutlegging i Gjetjenn da jeg gjorde både Brækken kommune og dens bunnhendinger ordfører og selveste lenmannen uteitt med en artikkel om social tilnætt.

Da jeg i en sikkert meget tvilsom konserntomtale kom med en last underbygg påstånd om lite fulltonet sentralsatsesbakkeseksjon i Røros Sangforening, da jeg i en vanvære stakk hull på bygningen og slapp los i den omseggerende skoledebatten om sentraliseringen i Glåmos, eller da jeg i en godtroenhet gjorde drømsjefen Ivar Olsen til storfisker ved å gi ham et storkontrakt over en oppdelt 2-kilos ørret i Gaula.

JORD var det var begivenhetsrike, glade og læremotiv år. Vel er det så at ikke tilbakeblikk gjerne vil ta et romantisk skjær over seg, og også at den avisen en starter sin ublidle journalstil karriere i alltid står en høyt nærmest. Men det er ikke bare dette som gjør at jeg føler taknemlighet overfor Fjell-Ljom. Den herre meg at eftir under avsnittet har ikke sagt som et stort meid til morsomhet gjorde den tildesompen. Etterpå har jeg fått vaktet ved på høyden over landets beste lokalisasjoner, ikke noe og ikke tilrørt ikke til å sette på.

Min hilsen og takk til den ungdommelige og friske jubilant på fjell-

et:

Individualisten i bygdesamfunnet

Opp gjennom alle år har Fjell-Ljom verdi et romslig forum for ung eldhug og idealitet. Kulturordskifta i bladet har ofte vort merkt av kvass sak-kunne, anten dei no har rørt seg på lokal grunn, eller stått i sterre sammenheng. Fjell-Ljom har vori ei avsider ung har fått prøvd seg, og nye tekster har funni plass. Det har alltid vort gitt rom til spræve avslit frå godeset, kvardagsgjenningsar, til markete livssyn og originale tankar, samstundes som bladet har hatt trugne medarbeidarsom har gitt spaltene ei nør og helmeg atmofer. SAES har en ofte funni ei brytnin mellom eventyrlig fantasielag og jord-

Av
Ola Jonsmoen

bunden, royslytrigg tanke, noko som ofte har skapt grobotn for verdifulle konklusjonar, jamvel om ein og har sett, alk ein gjerne vil sjå det i norsk debatt anten det er på landsplan eller i lokal sammenheng, at ordsaka er ikke kvarandri, med eigne serdrag, med eigne små underlege tankar, kjenser og hugstengslar. Med eigne ansikt. Sa langt er vi komme på

hylle alle framsteg, jamvel om vi gjennom åra, krev vi og vent at vi far, rote for individuet og det individuelle.

Det er netti ut fri dette kreativet vi treng frittalende lokalaviser. Nett derfor til treng i Fjell-Ljom!

Vi er i ferd med å legge nye tiår kjerner at vi og mister mykje ved del. Men ein ting må vi for all samsa skuld prøve & ta med oss framover: Vissa om at traas alt er menneska ulike kvarandri, med eigne serdrag, med eigne små underlege tankar, kjenser og hugstengslar. Med eigne ansikt. Sa langt er vi komme på veggen inn i massasesongen, at vi i dag aktivt må gå inn for å motarbeide det uniformitetspresset som sig ned over oss som ei ful gressmose og let alle personlege kjenneteknikn vaska bort, og let sjøl tilbake reist rea for idealitet, personlege livssyn, tri og vilje til å leve etter nokon ein meiner er rett, jamvel om det ikkje er bygd på ein flertalsværtak.

Det er ikkje greitt å vere individuelist, det er tvert om dette forieg og sikt, i sær i dei små, gråne bygdesamfunn. Likevel er det ikkje noko mindre enn ein menneskeleg tragedie når mange bevisst gär inn for å nivillere seg sjøl og si sjøl, slik at dei kan gil inn i massene utan friksjon. Bygdeoriginalen er anten likvidert, eller han har tyst seg for eigen hand med barbarmaskinen, snippen og alipset. Bygda var ikke meir produktiv med det, men det ikkje dyrka meir jord, det var ikke meir mjølk til meieriet. Men bygda var ei rik sjøl fattigare, nokre menneskelege fargeklattar tomare, ein nyanser gråare. I dag hjalar ikke fullt mange unge, folk med særpreg velkomme inn i samfunnslivet, der slik har sin nøytrale plasse. Dette ikkje fordi vi hyller det originale for originaliteten ei gira akivid, men fordi vi oftast den drepane kleskled drøpe-mennesket kokt sammen over ei human Skjelveng-Erken ville representere, — fordi vi ottat Hunleya «Brave New World».

Derfor er det synd når mykje av den ungdomen gir av for aldersgrensa som tenking, og utan at dei sjølv vel det, melder seg ut av alt levende. (Forts. side 12).

Betraktninger -

(Forts fra side 10).

PREG, er det pulsere samfunn avsinn, som er ett med, — og menneskene som er knyttet til avisen. Når Fjell-Ljom gjennom tiårene har hatt sitt særpreg, sett utsmiistige særpreg, kommer dette av samfunnet avsinn har dyre ratter i. Og det kommer av det preg er en rekke personar i sin tid, som har satt på den avisen de har omfatte med kjærighet. Mennesker med en sikker kulturell bakgrunn i sitt eget miljø. Det er disse menneskene, de som har arbeidet i redaksjonen og de mange utenom redaksjonen som sender inn debattinnlegg, artiklar, dikt — og sittet på en rekke andre i samtid, med kjærighet.

JEG hadde gleden av å treffa noen av dem den tiden jeg var på Røros. Og jeg tenker med glede tilbakte på konstituasjonen med påskriftene «Til red. av Fjell-Ljom» som jeg med uregelmessige mellomrom mottok bl. a. fra Ola Jonsmoen, Eystein Eggen, Iver Eide, Leiv Nutheim, Hallstein Mørken, Einar Steinmoen, Per Forøs, Jona Ryen, Varg Villvoll og Fjellhaken (Halvor Mjøsen).

Det er disse menneskene som saman med en rekke andre i samtid, — og mange, mange flere med gjennom tiden, som har vært ryggraden Fjell-Ljom de 75 år avisen har virket. Det er disse menneskene som sammen med redaksjonen har gitt avsinnen dina egenart, dens karakter — a. dens høye sjarm!

OLA JONSMOEN

I de mest naturskjonne omgivelser av skog og vann og med flott utsikt ned mot Trondheim ligger

LIAN RESTAURANG

Musikk — Dans

Førsteklasses kjøkken. Öl og Vinrett.

Selskaper mottas
og arrangeres.

Hurtig og bekvem utfart med Graakallbanen fra ST. Olavs gt.

Bilveg 15 minutter fra sentrum.

Lian RESTAURANG

— nu modernisert i ny form —

TELEFON 40 077

Utmerket bad- og campingplasser ved Lian-vannet.

Trolla peis-ovn er meget populær hos dem også med et håndgrep kan omfatte det til et effektiv vedovn. Den utskiftable frontplaten med vedovnside leveres vi på bestilling.

Trolla peis-ovn har dekorative stepejerns-brannplater i fyrmønster, gjestflangler og idlast stell i bunnen. (På bestilling leveres også rist).

Trolla peis-ovn har hoy rekkelegg som er litt utskiftable i bunnen. Peis må ha for å hindre rekkelegg. Den kan tilnøyes 9x9" pipe som vanlig ovn. Leveres i sort stepejern, og i grønn eller brun emalje.

Trolla Brug
TRONDHEIM

TROLLA — HUSETS VARME VENN

Alt på samme sted —

Kolonial
Manufaktur
Sko
Jernvarer
Glass- og stentøy
Sportsartikler
Elektrisk utstyr
Mobler
Gå til
OS SAMVIRKELAG
 m. filial i Tufsingdalen

Arnold R. Aspaas
 Os i Ø.
 Gravmonumenter i
 forskjellige størrelser
 Konkurranse priser

Øremærker for småfø og storfø saueklaver, bjellekl. og bjøller for sau, geit, ku og hest. Merketenger, svjern og hønsemerker. Sliping av klippknapper.

Vær vennlig å kom med bestillingene nå mens vi har god tid!

Kristen Langøien
 Os i Ø.
 Sagbruk og høvleri
 Esso bensinstasjon.

Brofoss sagbruk
 Innehaver Melkior Henningamo
 Os i Ø.
 LEIES KUR

N. Ø. samvirkebakeri
 Os i Ø.
 Alle sorter brødvarer.

R. Dølgaard
 Os i Østerdalen.

KLÆR, SKO, SPORT
 GLASS og STENTØY

Magne Nordvang
 ti. 512, Os i Ø.
 DROSJEKJØRING

Brørdr. Akeren
 Os i Ø.
 Blikkenslagerforretning

Nymoen og Nøren sag og høvleri
 Os i Ø.
 Alt i skur- og høvlast.

ØS MEIERI
 Os i Østerdalen
 Melkemengde 3,4 mill. kg.
 Kafeteria, delikatesforretning,
 innkjøpslag og fryseboksanlegg.

H. M. Saxgård bilverksted
 Os i Ø.
 Rep. biler, traktorer og motorsykler.

Tlf. 687, Os.

Parti fra Os med Hummelfjellet i bakgrunnen.

Individualisten --

(Forts. fra side 11)

Det er i reynda tragisk at eit menneske kjänner seg fullvaise i den tyding at det bytter bort gled, optimisme og livalet mot ein rask men falk positasjon i eit gammalmannsland. Ein skal ikkje selv undomme for eit par manjeitknappar. Ein kan nok kjennen det stort å gå rundt og vere verdig og gammal. Men det er større det ein kunne leve ung, uverent og friskt. I dag, med Henry Ford som ideal og den store amerikanske bilmedden som ein liten avgud, er vi i ferd med å miste ova av det eit menneske mest treng, evne til ehdug. Vi som smart kan følgje med auga kunstige stjerner i sirkusdans kring månen, og som ikkje tar kjepe så myke som ein hjulvis i dag i redse for at han skal bli gamaldaga og avleggs i morgon,

har ein lei tendens til å glomme hjartet i fryseboksen. Vi har utvikla oss fra individualist til kvardagsmenneske så raskt og ettertrykkslekt, at vi smart ikkje eingong maktar å oppleve norsk natur på rette måten, for ikkje å seie kunst, musikk, dikt eller religion. Smart kriblar det ikkje eingong i mogen om spedometermetra i bilen dirrar over 100. Smart, sa eg, vi skal berre finna litt på fryseboken og use ned meir enn hjartet først.

Det vi treng i samfunnslivet er individualisme og ehdug. Eg skulle tru båd finst. Det er berre den tingat at skal vi kunne bli oppgledde på den positive og flytende måten, må vi ha noko å dele vår ehdug med. Vi må prøve å leve som menneske og medmenneske. Individualisme er ikkje identisk med isolasjon, javnel til massemennesket står i aksar kontrast til massemennesket. Mensalet er alik akapt at det eine må ha samkvem med det andre, skal det kunne leve et fulverdig liv. Derfor kan ein ha grunn til å tru at vi må ta til på bort bakke, og lære opp kvarandse til å vere medmenneske. Det er vel den ørste oppgave ett menneske har fått dette å kjenne omsorg for andre. Og nett det kjernekpunktet i menneskeleg samvitt er sterke aksentuer i dag enn no-kon gong far, fordi det ser ut som verda har glemt kva det vil seie å leve som medmenneske. Vi torer ikkje gripe ei hand som er strekt mot os fordi vi tror ho skal til å si. Vi torer ikkje le fordi vi er reddie vi skal kome til å formannar nokon, vi torer smart ikkje smakke fritt ut, fordi vi er reddie vi skal sele noko dumt å

(Forts. side 13)

sjonsbygg i Stavanger. Knott fra Tolga Granittbrudd er bruk til å stentsette plassen rundt hvalfangerve-numentet i Sandefjord, og fasaden ved den nye Grand Hotel i Oslo er kledd med Tolga-granitt.

Det har vært 6 ansatte ved granittbruddet i vinter. På vårparten vil en gå i gang med et nytt innslag ved siden av der de har drevet hittil, opplyser disponenten Guttorm Lien. Og det er nok sterkt å ta av i Olåberget.

Av
PAUL MOEN

Olåberget i Tolga gir klingende mynt i fremmed valuta

Granittblokker på 10 tonn eksporteres til Amerika — nytt innslag fra våren av

Det er 7—8 år siden Tolga Granittbrudd startet opp en mere omfattende virksomhet i Olåberget, etter at det tidligere blei tatt granitt til gravaterader. Etter hvert er atstenen blitt be nutzen til mangt både i inn- og utland. I begynnelsen ble maskinene drevet med dieselmotorer, men så ble det lagt kraftledning dit, og elektrisitet overtok. En større kran ble satt opp ved bruddet og en mindre ved Tolga stasjon. Det er to adkomstveier, men om våren er lasten hengt inn av dem brukbar. Om vinteren går stentransporten gjennom Russland og Vingelen, men om sommeren har det gjerne gått lettest over Skaret på nordsiden av Tallsjøen. Veisporsmålet er fremdeles under lastning, og kommuniststyret bevilget i fjor ca. 15 000 kroner til veien i Russland.

Kranen ved Tolga stasjon har med tiden vist seg å ikke kunne fylle sin misjon. Granittblokker på 8—10-tonn for eksport til bl. a. Amerika har naturligvis ikke den 6-tonnas kranen maktet å løfte. Eneste måten har

vært å kjøre lastebilene ut i jernbane-sporet for å komme like hoyt over jernbanevegnene, og deretter greire kranen å dra steinen på plass. Nå skal det være høp om en østerre lastekran ved Tolga stasjon, en lignende som den på Røros jernbanestasjon, og dette er i høyeste grad påkrevet.

Tolga-granitten er allerede landkjemt. Wilhelmsens 12-millioners nybygg har granitt fra Olåberget i fasaden. Det samme er tilfelle med skipa-reder Sigv. Bergersens administrasjonsbygg i Stavanger. Knott fra

Tolga Granittbrudd er bruk til å stentsette plassen rundt hvalfangerve-numentet i Sandefjord, og fasaden ved den nye Grand Hotel i Oslo er kledd med Tolga-granitt.

Det har vært 6 ansatte ved granittbruddet i vinter. På vårparten vil en gå i gang med et nytt innslag ved siden av der de har drevet hittil, opplyser disponenten Guttorm Lien. Og det er nok sterkt å ta av i Olåberget.

Billige dresser og kåper

Alle våre dresser vekselses grunnet overgang til mål-konfeksjon med 20 % rabatt.

Alle kåper vekselses for kr. 100,— uansett tidl. pris.

TØYSENTRALEN
 Tolga

Eilif Olsen Handelsforretning

Tolga a.

BAKERI — KOLONIAL — KAFÉ

A/L Tolga Sag og Hyttebygg

Tolga — tlf. 23.

Hytter, stabbur, buer, kjøske — i tømmer og laftet plank.

Planmessig sparing

gir økonomisk frihet, trygghet og trivsel.

Bruk bygdens bank,

Tolga Sparekasse

Os Treindustri
 Tf. 723, Os i Ø.

Dører, vinduer
 og innredninger

Edv. Kokvold
 — Snekkerverksted —
 Os i Ø.

HOTELL CENTRAL

Hotelllet er lite, men vi har god mat, øl- og vinrett.

Tar små sluttede selskaper til rimelige priser.

Bare prov. telf. 72, Tolga.

Bygda kunst

Hyttemøbler og rosemalte møbler i bondestil.
 Prydkunst i never. Neverlurer, bukkehorn og tussefløyter.
 Malerier, tegninger og akvareller.

EGIL STORBEKKEN, Tolga, tlf. 23

Tolgen Meieri

TOLGA

Tolgen Forbruksforening

Etabl. 1869.

KOLONIAL — JERNVARER — MANUFAKTUR
 BRØDVARER — KJØTTVARER

BRØDVARER — KJØTTVARER

Det er godt høp om ny kran ved Tolga stasjon, men ennå går det på denne måten ved avlastingen av granittsteinen fra lastebilene som må kjøre ut i jernbane-sporet mellom togtidene.

Sofie Rørangen har båret en hel innsjø vatn til fjøset

En arbeidets adelskvinn på nær 90 år minnes med glede strevet på fjellgården

Sofie Rørangen i Hitterdal er en av de som har lest Fjell-Ljom helt siden starten for 75 år siden. I en samtale med vår medarbeider forteller hun om livet slik det artet seg på fjellgården for to generasjoner siden.

A vi like etter jul var en snartur i Hitterdal, var det flere der som oppfordret oss til å avlegge Sofie Rørangen et besøk: «Ho e no i sitt atteggjelende år og har stikkert mye å fortældes. Det var spennende den dagen. Likevel tok vi av rikavelen og sparte traktoren, oppgjemmet rimtrosset, brytekorset heit til fjellgården, brakonen ble innen på en støper åpen sletta». Vi var framleis. Vi var på jordene til Solrå, der Sofie var på besøk hos datteren Marti og svigerdatteren Johannes Harsjøen. Og vi kom i grevena øyeblikk for det ble nettopp satt fram kaffi til Sofie først middagsuren. Det ble kaffi på oss og: «Som vi var der og godkjorde oss også var blitt hjertene enige om at det var styrkende og godt», tyder vi alt i hennes hund det godt.

Ja, det er jo næst sei jo har det så godt som kattas, svarer hun og fortalte at hun var født på Stremmedalen i 1873.

I din barndom var det slik at du måtte ut til tjøne som gjeterjente alle-redd skolekra?

«Det året jeg fylte tolv år fikk jeg bau frå mobro mine på Svendsvolda, i Hans Kjelsberg, om je ville känna dit à vakkert», sier Sofie.

Da kom jeg tidlig å tjøne, mente vi seg! Nei, det var iitt smakk om betaling i det hele tatt. Kanskje je fikk ein feiringsting, når je hadde vorte ekstra duktig. Det va nái til det hele, bortsett ifrå at je ferstadt det slik på «mobro og a Marti at je skuli få alt etter dem, hvis je ville värka der ferre bestandig».

Og så ble du der? «Ja – je ha varre der sea. Even Rørangen, han som du senere ble gift med, tjente kanskje også på Svendsvolda?

«Berre slik av og te. SA det var der dere ble kjent? «Kan hende det. Han var statikar kanakje? «Ja! svarte Sofie kort. Det ikkje være måte på graving og, mente hun sikkert. Klirringen av strikkepinnene ble kvassere.

FJELL-LJOM-LAUPEN.

Flittige fingre kastet ultråden trutt og skjært fram og tilbake fra pinne til pinne. Ingen av oss sa noe. Det var så stille at vi hørt kjkjønn. Klukka besserte sekund for sekund over til fortiden.

«Vi det ikkje så at du reste forn Fjell-Ljommna?» spurte Sofie med ett og kviel armen og bundinga i fanget etter litt synkroni og sett på oss. Jo, det var det, var det som bestilte avisa?

«Det mått full vakkert det, ferr je va berre 'n 12–13 År den gongen. — Var det mange som bestilte avisar?

«Det var berre ferr enda til alle gårdar, men det va iitt så flust med skjelling i den tiden, så det va vanlig at naboba holde avisar.

Som et eksempel forteller Sofie at eitvert sjøas (Storhitteren) var fire gårder sammen om Fjell-Ljom. Det var Frostvolden, Terresvolden,

Svendsvolden og Tronsmyra. (Olaf på Svendsvolda, så var de ikke korolle idag). Videre forteller hun at tere i Redtjannesten. Det var mjølkings- og ysting både sent og tidlig. Sammen med «ejeltongen» la hun i seteren år etter år.

Det var vel heller ikke så stor traffikk av fiskere og turfolk i den tiden? «A – det rek na till en knavn kanngang. Men det åra Feragravura gikk som hevast, va det alltid traffikk nok. Gruvfolka handla det je hadde tåmer og ost, og mangen gong gjord dem mi hell ren ferr mjølk.»

Hukser du minnen din over av kundene dinne gang?

«Je trou 'n Henrik Langen på Sta- og 'n Ola Olsen Svendsvolda der mest. Prova du flikkyken i vatna omkring setra?»

«Je gjord nå det å. Det kom så mye an på gjeltongen. Du vet at det

(Forts. side 16)

Individualisten

(Fort. fra side 12)
grunnen kunne komme til å le bryggen vår. Vi manglar så heilt og fullt mot til å dunne oss ut, det vil seie at vi manglar vilje til samvirke med dei naturleg skulle gå saman med i levardagslivet. Eg tror at denne redala for ope samvirke med andre menneske er ein av grunnane til at så mangt vandrakelag har knytt seg til notida-

menneska og vorti ulycate problem.

Det er denne redala som får folk her opp i fjellbygdene til å tru at verda og staten og allting har vendt ryggen til det. Men det syner seg også kvar dag i alle grendalag at folk veit å dyrke noko av det finaste i helle samfunnsmiljøet, det ein gjerne kaller godt grunnekap. Og når bygdefolket vender lysida til livet skjer det velle miniatyrdret som ein kunne nemme med ordet kvardagstrivesel. Og kanlike vil det gå det positive og utvendte bygdemenneneket slik, at fordi det legg vilen til for å gjøre det godt og rommlege i ei eiga bygd, samstundes vil oppdagene at det når alt kjem til at er verdaborgar, hoyer helle liva-

Vår

ærbedige hilsen
i anledning
75 årsjubileet

% NORD-ØSTERDAL SLAKTERI

Tynset

J. Aasens Kjøttforretning, Tynset

Etabl. 1903

Slakteri — Pølsebakkeri & Røkeri — Tlf. 41.

(O. Aasen)

Tynset Hotell

Tynset

E. ENGESRØNNING

Kobber- & Blikkenslager

Telefon 276 — Tynset

Fra snæsen faller til snæen tiner

i 40 år — Jotul ovner og kaminer.

% Tynset Maskinforretning

Tynset

Bjørnsmoen Gjestgiveri

tlf. 86, Tynset

Varmt og kalt vann. Öl- og vinrett

E. SYRSTAD

Blikkenslager

Tlf. 438 — Tynset

Hans Waagans

— BAKERI —

Tlf. 270 — Tynset

TØNSET SPAREBANK

Telefon 58, 264 og 178.

Sett pengene i bygdebanken som gir deg lån.

Blomster!

Tynset Blomsterforretning

Tlf. 262.

Tynset

Glass- og Rammelørretning

VINDUSGLASS

SPÆLGLASS

BILGLASS

Telefon 45

Vingelen

Forbruksforening

Vingelen

Ass. handelsforretning

Vingelen Meieri

Vingelen

Telneset Handel

Telneset

Tela Sag &

Høvleri

Tlf. 1342, Telneset

ALFA-LAVAL
Melkmaskinen i særklasse!

Høyeste kvalitet - men likevel rimelig pris

ALFA-LAVAL melkeanlegg leveres i forskjellige typér og prisklasser, alt etter montingsbehov, fra kr. 1630.00 — men vel å merke — alltid en maskin av høyeste kvalitet i rustfritt stål.

Norsk Aktieselskap Tr. 19. 1919
Bergen
ALFA-LAVAL Oslo

Haltdalen - - -

(Forts. fra side 14).

Ei totalt ruinert bygd lagt att. Og denne katastrofen kasta sine skuggar over økonomien i bygda heilt til den neste storhendinga kom:

Anleget på Rørosbanen.

Det var det som først tok til å rette oppatt miseren etter Armfeldttaget. Da var det arbeid, og forteneide på mange milar, å ale. Det var sagt om ei grend at et var det i tøve til kvart glassahl, men det var det gardine for kvart glassahl. Og det var det ikke sagt. Etter at han er det ikke sagt. Og det var det ikke sagt.

Og dyrkingen er det nok av. Kjerringrull var et anna forteneide med hestehald, og dertil fekk bende no betre tid til å passe garden og jorda. Og det var nok ikke galt. I alle tilfellene er det tilnærmere at det var no grunnen var lagt til betre relativitet. Og denne relativiteten har ikke jant det først. Men han har ikke nok jordstyre og agronomi el ster oppgåve med å planlegge og koordinere.

Og skogen da? Det er del som meiner at det går for hardt på den kaniske. Men en stel ikke vere for sikker på det. Med formuflig planlegging av skogdrifta er det ikke sikkert. Men det må bli planlegging med ordning av avvirkning og kulturarbeid, slik at ein får ein fast skogarbeiderlag som har arbeidet med det. Her er det store vidder som blir brukbare no når Hulta er temt. Men han har ikke nok jordstyre og agronomi el ster oppgåve med å drifte og koordinere.

Og vi likje godt det først. Vi fekk ein sjokk da Eikvet var bygd i 1938. For bygginga var det mange dytre og pessimistiske spådomar. Folk hadde ikke råd til å legge inn last, eller kjepe omnar og anna, elektrisk utstyr. Og så hende det merkelige at for ein visaste ord av det, så lynte det i alle rom, og det var formelle, at etter radioa, varmeomnar, komfyra etc. etc. Å nei, det var nokre kroner her og der, men ikke Norge. Og bra var det.

OG I DAG — — —

Ja, idag ja. Vi skal ikke skryte. Men han skal også trygt til det har vort fram til til dag i alle fall økonomisk. Og her er det skogen som har gjort det mest. Etter at både skogsverket og skogarbeidet hadde varo langt, langt underbelta til alle tider, var det bratt et velodmaksifte her. Og det nyt bygda godt av.

Og så kulturelt er det framgang. Hørtslen er flytt luftt. I eldre tider var det et eventyr om ein ungdom fra Haltdalen reiste ut på heggdom fram. I dag har ungdom all ungdomsrettskapen omna folkeskolen. Det var ikke nok. Haltdalen har også nok på skifta ham og ønske. Filmradio og folkeskolekarne verkar nok og. Ein stor dag var det da hørtslen sende dei første tonane sine ut over bygda. Ein hadde el kjenal av at halldalsbygd var lyst opp som framtida. Etter at han hadde sett at han er imot natt, opp fra vera et imlestevne, tilbakkliggande samfund, og til å vera eit samfund på høg med det ein ventar i dag. Haddo no alle kretene i bygda kunne gatt saman og fått eitt skikkeleg forsamlingsthus (samfunnshus), istadenfor a spille kretene og lage to!

MEN ENN MORGONDAGEN — — —

Ja, den ja? Og da må vi på nytt!

Fjell-Ljom, de mange skribenters kård

Det er kanakje ubeskjedent av en sylinderdeksel og blande seg inn i et sylindrisk kulturorgan som Fjell-Ljom ved å forsøke å tolke en av dette utmerkede blads mange godsider som avis i et av vårt lands mest særpregde by- og bygdesamfunn?

Joh, det er nok så. Distriktet kjenner innkjende sin avis om denne i likevel sett distrikt. Gjenstående har 75 år vært en bra tidsperiode i likeverandre å kjenne inn. Underskrivene har i forhold til denne periode en beakjedens hertet. Men tro bare ikke at han er ukjent med avisen av den grunn. Han kjente den, — takket være Johan Falkberget, — i ung alder som i sin folkeskolemåne. Avisen har gitt gled tilbake avisen sin egen sak, det kan være noe ikke fortalte, at derute ved havet, det min vugge stod, der møtte vi Fjell-Ljom og Falkberget for så lang tilbake som mitt minne rekker.

En av denne kulturbærers mange gode sider, hvilken er den? Jo, det er denne at avisen tok seg av de unge,

framstørmende sinn, de som hadde noe på hjerte, men hadde vanskelig for å finne et brukskall middel å meddele seg i, kort sagt: de som var seg seg for vat træde frem for herrebasyn med det de ville og kunne gagne læsemen med.

Av Kr. Dahl

Fjell-Ljom tok seg av de unge. Avisen ble et forum for en ny, aspirant, gryende, volksende tanke, evne og vilje, de unge dikter- og fortærspire som det frigjorte Norge like etter Arhundredesaktfest var så rik på.

Aldri i vårt land historie har en slik trik var av anderleds hold over folk og land som under årene etter Arhundredesaktfest.

Det fortelles at dikteren under en tale ved en bestemt anledning hent og humerfull skal ha sagt til Hamlander:

«Du første litt mesopotamisk den genjen du, Hamlander.»

Fjell-Ljom og Johan Falkberget. I diktatoren fortale var de to så nært knyttet til hverandre at nevnte man den ene sa tenkte man like så god.

Som et skudd av Fjell-Ljom kom Bredablikk, med sin unge redaktør

på den andre. Men han var Falkberget i tanke og munne så har en også flere navn som det väriflere Norge føde og formet i Arhundredesaktfest. Intill da levde dagens skribenter i skyggen av de fire store.

Her kommer vi til et eventyr. Vi stopper opp, leser det, granater og spor: «Du er årsaken i at nettopp nái i Arhundredesaktfest og tett etterfulgt av det fire, vokser en topp opp i vår litteratur, en topp som det synes å bli vanskelig for det litterære niva av i morgen og i overmorgen å nå tilsløringsavisas opp mot! Det er eiendommelig at nevnte topp, den hadde nær tilknytning til Rerosdistriket, Fjell-Ljom og Bredablikk.

(Forts. side 18.)

Jordbruket i fjellbygdene - - -

Jordgraset er kjent for a være meget neringrik, og avlingene blir heller ikke små når en tar godt i korte sommerer i betraktning. Skal en i framtiden bruke det til forsyning eller melkeproduksjon?

(Forts. fra side 14).

Brukene har dyrket my Jord i ganske sent uttrekkning, samtidig som drifta er blitt mer intensiv, og dermed har en også fått større avkastning pr. arealhekt.

På den andre siden er mange av de minste og mest tungdrevne brukene blitt nedlagt, og antallet av landstubbettere er gått sterkt tilbake, og en må rekne med at denne utviklingen vil fortsette. Produksjonen på de minste enhetene blir etter hvert stadig forholdsvis kostbare, og den tekniske utviklingen kommer.

Hvilte muligheter har så jordbrukenhet oppi i framtid? Dette spørsmålet er det vel ingen som kan gi et fullgodt svart på.

Det er vel nærliggende å tro at forholdene vil forverre seg etter hvert som samhandelen med andre distrikter og andre land med et mer vennlige samlet klima blir bedre p. g. av lettare samferdsel og mindre tollsatter. Det er imidlertid avgjørende hvor stor og hvor realisjonell produksjonen i et området blir drevet, og videre er det vel så viktig hvor godt jordbrukenhet blir drevet. Uttrykt vi den mulighetene vi har, skulle vi kunne ha en sjanses til å hevde oss, og sett på bakgrunn av at 3/4 av verdens befolkning ligger under undernærming, ayder det paradoxaat at det ikke skulle være avsetning på de varer jordbruksmennene tester opp om dette.

Nee som de fleste i første omgang ikke tenker over, men som allikevel er av stor betydning for jordbrukenhet i et distrikt, er omfanget og mulighetene for andre næringer i det samme området. Ekspansjon i en annen næring kan gi beskjedelige fordele.

Velkommen til et besøk!

Prislisten sendes gratis og portofritt.

LEÜTHENS frøhandel

Kongensgt. 49, TRONDHEIM Tlf. 27 180 — 30 800

Bankkonto

hos oss bli grunnlaget for en ordnet og trygg økonomi.

Benytt

Aalen Sparebank

I rommelige og lyslokaler vil De finne våre avdelinger for:

Såvarer og blomsterkinner
Hageredskaper
Sproytmedler og gjødning
Binderi- og dekorasjonsart

— — —

NY avd. for zool. artikler:
Akvarier, fuglebur, fugler,
fisk og rekvisita.

--- fra malmkarm til BEDFORD 'K'-SERIEN ---

Nå er den kommet, lastevognserien som virkelig passer på norske veier.

Bedford 'K'-serien er gjennomprøvd på vinterføre i Trondelag, og har modeller som passer for alle transportformål — også for Deres behov. Bedford 'K'-modellene leveres etter ønske for bensin — eller dieseldrift.

Verdens største bilkonsern, General Motors, står bak Bedford med sitt imponerende testprogram og verdensomspennende servicenet.

De tyngste tak
tar BEDFORD lett

Kontakt konsulent Rocke
når det gjelder spesialbehov.

A/S ANC

BILSENTRET PA VERFTSTOMTEN Tlf. 32 540 — Trondheim.

Min vekkende

Forretningsgård i Kjerksgata

er fortsatt stedet for de fordelaktige innkjøp

Kvalitetsvarer til gunstige priser

Se innom

JARSKANCKE

Etabl. 1874

Elektriske apparater og utstyr

kjoper De sikrest i spesialforretning.

Røros elektrisitetsverk

Målbevisst og iherdig arbeid nødvendig for å hevde turistbyen Røros utad

Reisemulighetene bør og må bedres

Trafikkatlasen på Røros har i Arene etter krigen hatt en enorm utvikling. Røros er i dag et anerkjent turiststed. Selv om turisttrafikken på Røros ikke seiler bær i medvind har den uten tvil en stor framtid, men også store oppgaver som venter på sin løsning.

Det er først etter krigen at Rørosdistriket for alvor stiftet bekjentskap med den virkelige store turisttrafikken. Enna er trafikken sterkt preget av gjennomgangstrafikken, men etter hvert som overnattingskapasiteten øker er det stadig flere som tar opphold på Røros og i distriket. Trafikkakaper traffik og jeg tror alle i dag er klar over hva reisetrafikken betyr økonomisk for Bergstaden og Rørosdistriket.

I 1960 kom det flere turister til

Røros enn no tidligere år. Trafikkatlasen fra Vauldalen tollstasjon beskriver bl. a. dette.

RØROS BANEN

Turistnæringen i Østerdalen og Rørosdistriket har i første rekke ledd sterkt under de vanskelige trafikkforholdene på Rørosbanen. Det er allmennlig enighet om at Rørosbanen er en trist befording. En her er samtidig klagar over at det er gammelt materiell som settes inn på Rørosbanen og turistene savner spisevognen som er en selvfølgje på alle andre fjernog. En kan være enig i at disse klagar er hoyt berettiget.

Selv om de naturlige forutsetningene tilstede for å bygge opp en solid turistnæring her i distriket er det i første rekke bedre kommunikasjoner vi trenger hvis ekspansjonen innen turistnæringen skal fortsette. Natttopp på Rørosbanen er bl. a. et nødvendig ledd i den videre utbyggingen. Videre er mellomriksveien Røros — Vauldalen av avgjørende betydning for turisttrafikken her i distriket. I Arene som er gått siden mellomriksveien blir bygget har trafikken over riksgrensen gjennomgått en rivende utvikling. Det er et sorgelig faktum at mellomriksveien ikke har fulgt med i denne utviklingen. Venen dekket ikke lenger tiden og utviklingens behov.

Fast dekke og full utbygging av Røros flyplass kommer også hoyt opp i prioritetsrekken innen kommunikasjonssektoren. Ikke noe lett bare være for tungt hvis det kan bidra til en videre utvikling av turistnæringen her i Rørosdistriket.

HOTELLER

Innen hotell- og innkvarteringssektoren intar naturlig nok Røros Turisthotell en dominerende stilling. Røros Turisthotell har betydelig megt for utviklingen av turistnæringen her i distriket. Det er også gledelig at vi i de siste Arene har fått flere gode campingplasser. Oppgaver som det bør være naturlig å løse i den nærmeste framtid er bl. a. utvidelsen av Idrettshøimmen, nytt ungdomssenter samt modernisering og utvidelse av Skistua. Videre vil den planlagte hyttebygningen fôr stor betydning for turistnæringen på Bergstaden.

DET ER ET FAKTUM

At utviklingen mer og mer går i retning av at det brede lag av folket bruker en stadig større del av sine inntekter til ferie og reiseformål. Det er grunn til å anta at reiselivsmarken vil øke sin omsetning, og betydning, sterkt en mange andre næringar i tiden fremover. Jeg tror det er viktig å ha dette moment klart for seg når vi skal vurdere turistnæringen i forhold til Rørosdistrikets økonomiske utviklingsmuligheter i tiden framover. Særlig tror jeg at turistnæringen vil kunne løse en del av sysselsettingssproblemene i Rørosdistriket i en tid da sysselsettingen i jordbruks- og skogbruket kan ventes å gå tilbake her oppe i fjellbygden.

Selv om en på grunnlag av vurderinger kan danne seg et bilde av turistnæringens bruttoomsæting i Rørosdistriket ville det ha vært av stor betydning for den videre utbygging av denne næringen om en kunne ha fortalt en nøyaktig beregning over hva turisttrafikken betyr som økonomisk faktor og som sysselsettende. Slike opplysninger vil ha vært meget tjenlig til å begrunne krav om forskjellige tiltak innen turistsektoren.

Som et ledd i den videre utbygging

KONKRETE FORSLAG

av turistnæringen bør det lages en samlet plan med konkrete forslag til utbyggingsprosjekter innen turistsektoren. Her må en forsøke å se de store linjer i de saker som blir relevant. Hvis en fortaper seg i detaljspørsmål og aksessinteresser vil dette som oftest føre til småskapende diskusjon og forvirring av faktiske forhold. Skal en gjøre seg noe håp om at utviklingen innen turistnæringen skal fortsette må en ta opp til drafting alle aktuelle spørsmål og planer som melder seg og vurderes hva som vil gavne turistnæringen på lengre sikt.

Som kjent arbeides det med å gjøre Røros til et vintersportsentrums. Det er ingen tvil om at dette kan realiseres hvis forholdene legges til rette for det slik at utviklingen kan skje i tak med kravene som tiden stiller. Det er først og fremst på det lokale planen som må tas opp og gjennomføres og vi må selv ha tro på at tiltak kan gjennomføres før vi fremmer krav ovenfor myndighetene.

Også Bergmannsagen med sitt orgel og pulsnerende folkeliv er en turistattraksjon av rang. Bergstaden har ikke råd til å la denne maktige demonstrasjonsdagen selle sin egen sjø.

Utviklingen av turistnæringen i tiden framover vil bero mye på om vi har en positiv innstilling til problemerne som møder seg i forbindelse med denne naturlige næringen og næringen i Rørosdistriket. Hvis vi vil ha turisttrafikken som næring, basert på bettning for de tjenester vi yter må vi legge forholdsbevis til rette for det.

Utbryggningen av turistnæringen er ikke noe som kommer av seg selv. Det kreves målbevis og iherdig arbeide sammen med evne og vilje til å investere i denne næringen.

Bjørn Hoff.

Sofie Røragen har båret —

(Forts. fra side 13)

va sjekket sammanknoppa frå Ar te år, ferr ettemoen dem ikke opp, tok dem si anna arbeid. Men såken garnstubb dro vi nå full ut bestanddekk.

Og ofte fikk bra med fusk kanske? «Som jammast fikk je så mye at jeg mått sende hem alle daga. Sysselsitt kjem je hau at da je hadde. Einar Feragen te gjeta, men var det mye fisk. Han va akropelig flink ta øye — også hadde slikt tålmood. Likens fikk jo mye fisk en gong je hadde gjeta frå Harasøya. Han kunne ha forstår du — og da vart garna utlagt helt ansles. Det va den gongen je fikk et storauge på innom fem kilo.»

Slik hadde du maten du trengte hele sammaren?

«Ja, det førstår si. Og va det ikke var vort opprakk for, så kute je borte over sjellet og ne at'n Jo-Nilsa i Feragen og handla det je trengte. Det kann vakk slikt som lite grynn hell kafje åsset viar.»

SOFIE SAG DET LYSTE I «ULVAUAN» I SKOGKANTEN

«Det va en gong heime på Svendsvolda at gjettarjenta — Sølli-Johanna — kom innrenn og sa at grabben' har rest av stortikken. Da jeg spørte etter verdsnamn, fôr i der tilika hadde de et huuski pent lam det året, sa jenta at ho hørte det akrele lengre, men så vart det stilt til det og sa, og tok to åsipe. Det va at akjontingen det her så je skulld til å ga til Jøsja, men je tok på mi og vart med jenta oppover. Gjetarhunden tok je i band. Også vi kom fram dit jenta mente det her hadde hundet, da fanns restatå frampratta til tikken. Men verdimet va borte. Hunden vart svært oppatt med kjøtta, men 'n ga tross av og mot skogkanta. Da fikk jeg av og det lyste til ulvauan imillom buskene. Det va inna anna å gjera enn å ta palinga hemmat. Men det harmeligste va at hunden ikke ga si ferr je vart opp, så slappen' ut om kvedden. Du vet 'n hadde mål på kjettelen. Derned hunden. Je sørja lengre på den, farr det va slik en smild hund.»

Med det beste for øyet

Forlang ZEISS
BRILLEGASS.

Glossene har inngravert merke Z.

MAGNUS GISET
UR- OG OPTISK FORRETNING
Røros

VÅR VIKTIGSTE
TURISTATTRAKSJON

er den gamle Bergstad og gruve. Det er et faktum at Bergstaden er noe helt for seg selv i dette land, i historie, beliggenhet og miljø. Skal ikke Bergstaden måtte sitt støtte inn til å være på den. Her har vi alle et veldig anvar. Det lar seg ikke nekte at innstillingen av Kobberverkets hytte drift har berevet Røros et viktig trekke i den gamle Bergstads ansikt. Selv om driften av smeltehytta er lagt ned bar det være en nærliggende oppgave å bevare miljøet omkring Malmplasen.

Også Bergmannsagen med sitt orgel og pulsnerende folkeliv er en turistattraksjon av rang. Bergstaden har ikke råd til å la denne maktige demonstrasjonsdagen selle sin egen sjø.

Utviklingen av turistnæringen i tiden framover vil bero mye på om vi har en positiv innstilling til problemerne som møder seg i forbindelse med denne naturlige næringen og næringen i Rørosdistriket. Hvis vi vil ha turisttrafikken som næring, basert på bettning for de tjenester vi yter må vi legge forholdsbevis til rette for det.

Utbryggningen av turistnæringen er ikke noe som kommer av seg selv. Det kreves målbevis og iherdig arbeide sammen med evne og vilje til å investere i denne næringen.

Bjørn Hoff.

Det er sikkerhet i en sparebankbok

Bruk

Røros Sparebank

— 1842 —

distrikts egen bank

VI HILSER JUBILANTEN!

RØROS TREVAREFABRIKK
RØROS

Tlf. 126 — 183

Vel 40-årig arbeidsdag i avisens har hverken knekket helse eller humør

Ingeborg-Anna Stuedal sto ved settebordet fra starten

Hederskvinne på 91 år frisker opp gamle minner

91-åringen Ingeborg Anna Stuedal arbeidet fra hun var 16 år gammel til høsten 1935 som setterske i Fjell-Ljom, avbrutt med noen års opphold.

I forbindelse med jubileet er det naturlig at denne hederskvinnen får komme til orde med noen små betraktninger fra arbeidsforholdene den gang.

Det lever mange eldre i Staden og bygdene omkring som har fulgt Fjell-Ljom gjennom 75 år, siden starten. Men av redaksjon- og trykkersonnspersonell fra startkortet 1886 er det bare Ingeborg Anna Stuedal som lever. Hun forteller at da hun fikk 75 år siden som 18 år kunne ikke seg jobbe hos trykkeriet — Olaf Olsen Berg — så folk at det ikke var skikkelig arbeide og at dem syntes «Det var rart at Je villa står der» så stabile bokstavene. Likevel var det sinne da Ingeborg Anna etter 15-dagers beredsk tilk to krorene i ukoden. Hun forteller at Fjell-Ljom fikk sin start på grunn av overrensessteme mellom trykker Olaf Olsen Berg og skoginspektor Saxe, som sammen med illesimede var utgiver av bladet Fjellposten. Berg som trykte denne avisen, hadde smettet inn flere radikale artikler som på ingen måte fikk i god jord.

Olaf Olsen startet da sin egen avis som fikk navnet Fjell-Ljom. «Han begynte bare så smått, og da fikk han ikke godt alt i og», sier Ingeborg-Anna, og forteller at både Olaf Berg, Ivar Bergan og Storgård sangra mer enn en gong at dem restet fra Røros og starta Østardalen. Om Fjellpostens videre utvikling sier Ingeborg-Anna at den blomstrte fra berre et års tid og nedmed «Lars Lars Krogh i Litjagård».

Til å begynne med avvarte forretningsfolket svært beskjedent, sier Ingeborg-Anna, visere — ølem tar sjaa litt for dem fikk sjø kelles det gikk med'n Berg og Ljommen, farr du vet han va mestt tatt hardt til å amer på sommengong men a skratta godt når 'n dikk til a slur til storkarom i Fjellposten.

BRA ARBEIDSFORHOLD

— Hvordan var arbeidsforholdene i et alikt trykkeri, der hver eneste bokstav måtte settes for hånden?

«Kameratskap og alikt mener du? Jo, det kan je førelt di va berre bra. Men du vet at vi kvinnofolka faktisk gjennomgikk mye, der vi arbeitte dag med et mange karao.

— På hvilken måte da?

«Du vet at vi kvinnofolka som oftaa er lite mere frassent til oss enn dobbelt karao — og nedmed elven va

et nesvendige ørend og itte ha sett full linja i vinkelhakkene, så va dem der med en gong og sett stygge og sine ord, slik at 'n Floor kom ned ta lotta med korrektsurien og va lesson morisk da han horte på ke vi sto og tenkte på ti arbeidstiden.

«Du må itt tru det va brenta vel når je skul på arbe tilig om mørkaren. Nei, det hemde altfor tit at snen va så djup at det itt notta å ga, som sa mi matte kaste mi framover på drøfaten etter mi bit ferra magasinet.

«Om det va en bra arbeidsplass eller, mene du? Ja — je må sei det. Og vi va så takkemellom før kvar gong det vant retta på itt hell anna med husom og alikt bortover. Men vi streika i tri daga en gong. Det va enda under «Albyggstyrnes» som vi kalte at syre den gongen. Det var tatt molandet varmt, og Karan hoppende galin kan du sjekke ne. Du kom i 'n Johannes Borchgrevink, og han visste råd. Han tok sempelthen ut e hel glasestilling og renna ut på gata med den, så vi mått be både kjere og vækkes for 'n Kristian Floor forbarma si over os og ha 'n Johannes værra folk.

STYGGORDS I SASTEN

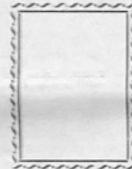
Ingeborg-Anna har så mange episoader a fortelle fra sine arbeidstider i Fjell-Ljom, at vi bare kan ta med et alikt bruddstykker:

«Karan fikk med andre styggetrek og. Hvis feks. nånen til oss mått ut.

(Forts. side 24).

E

En stoltre slektstavle
enn en familieegg
med
FOTOGRAFIER
kan De ikke få

Vi hjelper Dem med
rammer, restaurerer gamle bilder og tar nye.

Fotograf Iv. Olsen

Etbl. 1868

Røros

Telefon 54.

Røros Skogforvaltning

— Gjosvika Sagbruk —

Godt utvalg i

SKURLAST

HØVELLAST

LISTVERK

LAFTEPLANK

SNEKKERLAST

RUNDTØMMER

Hytter og kvilebuer leveres på bestilling

Folkeopplysingene er steget sterkt

i de 75 år har virket, og avisene har ydet sitt bidrag. Men vi vil gjerne peke på de tusener av opplysende bøker vi gjennom årene har forsøkt distriket med. En bokhandel etter tidenes krav — er en kulturspreder, og vi vil fortsette dette arbeidet til stedets beste.

i **75** år
har

Amnéus' Boghandel

tilbuds sine varer for hele distriket i Fjell-Ljoms spalter.
Vi minnes fortiden og gjør fortsatt vårt beste for kundene.

Roros Samvirkelag

har i mer enn et halvt hundre år stått til tjeneste for forbrukerne i Bergstaden og distriket. Begynnelsen var beskjeden. Første års omsetning var 55.000,- kroner. Men Samvirke er forbrukernes egen innkjøpsorganisasjon, og handel etter samvirkeprinsippene har klart vist seg som den sunneste og beste form for varehandelen.

FASIT ETTER 50 ÅRS VIRKE:

924 medlemmer — 9 aveldinger — Bakeri, Pølsemakeri 3.8 mill. kroner i års-omsetning 44.5 mill. kroner i samlet omsetning 720.000 kroner i kjøpeutbytte 638.000 kroner i fonds og annen egenkapital 900.000 kroner i medlemsinnskudd

TIL VÅRE 924 MEDLEMMER:

Fordelene ved samvirke er klar, og disse fordelene øker progressivt ved koncentrasjon av kjøpene i egne foretak.

Ait det måtte ha behov for av varer før De i følgende avdelinger i Bergstaden og distriket:

KOLONIALAVDELINGEN:

Ass. kolonialvarer,
fisk, frukt, tobakk.

MØBELAVDELINGEN:

Assortert utvalg av alle slag.

MANUFAKTUR- AVDELINGEN:

Metervarer
Konfeksjon
Skotøy

JERNVAREAVDELINGEN:

Bygningssartikler
Stentyøy
Elektrisk
Sport

HITTERDAL SAMVIRKELAG

Assortert vareutvalg

HOSOIEN SAMVIRKELAG

Assortert vareutvalg

KJØTTAVDELINGEN:

Pølsemakeri — Røkeri

STORMOEN SNARKJØP:

Kolonial — Melk — Bred
Fisk.

BRØDAVDELINGEN:

1. kl. Brødvarer.

Prima havrekjeks i standardpakning.

RØROS SAMVIRKELAG

OMEGA
verdensnavnet for
pålitelighet og presisjon.

Med ethvert OMEGA-ur
Du kjoper hos oss følger en
ett-års Verdensgaranti, gyl-
dig i 129 land. I garanti-
tiden er uret forsikret mot
tap, tyveri og totalkade.

Se vårt enestendige utvalg
— velkommen inn!

MAGNUS GISET
UR- OG OPTISK FORRETNING
Røros

GRATULERER

- med 75 årsjubileet!

Jeg takker for behagelig forbindelse
i 75 år og ønsker avisen
fortsatt fremgang

J. F. Finborud

Etabl. 1873.

Røros
Mineralvannsfabrikk

Etab. 1900

Tlf. 70

FEMUNDSMARKEN

Det er sikkert ikke så mange steder i landet man kan finne flere naturherigheter som i Engerdal. Dette gjelder i første rekke Femundsmarken. Den som en gang har reist gjennom den, eller del av den vil oppleve at den er enestenaturstasjonen harmoni. Det enkle og naturlige er her blitt storslagent og veldig.

Med rutetrafikken over Femund og utbyggingen av veinettet er denne overordnede naturparken ikke så svært langt unna lengre. Og den som en gang har opplevd eventyret inne i Femundsmarken kommer aldri tilbake. Berikelsen ved å komme des inn i disse trærne gir ikke utslag på følelskapene våre. Men ett er sikkert: Femundsmarken skuffer ingen. Og midtpunktet i dette velde er Gutulia som ligger øst mot grønsefjellene. I all sin ubørhet setter den priskenes over pen i et besøk i villmarkstraktene ved Femund. Her smelter de sammen i skjons forening.

Under reisen opp gjennom Engerdal vil det tydelig å merke at sommaren var på hell. Bjerkene i leire på begge sider av dalen tok til å skifte farve. De fleste riktignok i sin svake begynnelsen, men enkelte hadde også fått noe av hestens sterke preg over seg. Fjellene er kommet nærmere, grå og ruvende. Det er lett og se det har vært en vanskelig sommer for fjellbenedene. Da regnet endelig kom og lastet ned det store mygget, til akademiske bader for bøybergningen og turisttrafikken. Når vi kommer lengre opp i dalen skimter vi Selentoppen gjennom tåkesløret. Vi harer at Selan er engerdalenes skreste værmerke. Opp ved Sorken driver tungemørke skyer over himmelen og varmer mere hest. Femundsjøen har fått et mørkt dypdrag over seg og det bærer bud om det samme. Turisttrafikken har holdt seg merkelig godt opp til å ha vært en voldsom sommer. Lokalkjente folk fortalte at ved Femund har det vært jevn og stor nedbørssummen. Og så på denne tur meter vil bli etter bil etter bil slik at en av dem som er med

En stille kveld ved et av de mange skogsvann...

- EN PERLE I NORSK NATUR

Fra et sommerbesøk i Femundsmarken

plutselig begynner å spekulere på om vi har kjørt felles, vi må være kommet på Dalslands kanal. Det er en stilig stokk som er i farten. Etter den store falldriften i femtårene ble det bygget vei fra Sorken til Elga, en del av de svenska turistene kom der inn her. Den nye veien er ikke bare en transportvei for tommer, men også nytteløvelig for folkene som bor inne i Valdal og Elga. Den går gjennom et stakk med touristatraksjoner av første rang og den vil sikkert komme til å bety mere i så henående i fremtiden. Dessuten er det god vei fra Sorken og innover, sterk grunn og gode materialer så med tilfredsstillende vedlikehold vil den utvilsomt holde mål.

GUTULIA.

Noen kilometer før vi når Valdal tar vi en vei til høyre reismedret Gutulia. Den er ikke avrett lang, vel en kommometer, men vi kjerer selvfølgelig så langt som mulig for vi tar en liten flatt. Planen er å overnate her inne i Gutulia, det skulle være ved nok å finne, så en god stokkild skulle det ikke være noen vanskelighet å få til. Men været var fremdeles truende til. Det tok også til å blåse litt så det var ikke akkurat så lovende, men vi frykta ikke noe for vi hadde kjenntfolk med, Magnus Skogly fra Drevsja. Men telt eller ikke, vi hadde ikke vært med når vi skulle overnatte i Gutulia. Likevel fant vi det tryggest og gandere oss en uflysfylt natt. Vi gikk inn i en skogskoie der veien sluttet. Her var det en mann fra Solar som la opp tyristubben, han hadde forresten også en polakk med seg. Det to hadde hatt tilholt heid i koia i flere år. Like sikkert som gjoken galen ved Femund, like sikkert er karene til Gutulia også. Stubbene leveres til Femund Skogforvaltning som benyttet dem for å dempe det forstørrelse. Folk kan sjove en pen dansfotjeneste. Det stormslagne friluftslivet trekker vel også turister tilbake. Og det er å være sin egen herre, teller vel også sterkt. Vi var heldige, karene var nettopp kommet kring hele Gutulia ble det ikke tid til det.

Da vi gikk dalen innover fikk vi det første møte med reinen, men det skulle ikke bli sist. Den kom opp mot oss på siden av stien, vi sto lenge å så den den gikk freidlig og beitet, en flokk på 10–12 dyr. Her var bukurer, simler og kalver i skjønn forening. Da dyrene ble var os diltet de fremover noen meter, stoppet sa for å se seg tilbake. Litt forsiktig, men ikke særlig sky. Farvognen på dyrene skjelte mot temmelig høy og myklig hastighet. Hvor mange reinsdyr som beiter her har vel ingen noe sikkert tall på, men adskillig tusen er det nok bare av de som er merket. Mange slike småflukker viser seg formodentlig ikke merket en gang.

Gutulijesen er en perle i denne støtte naturparken. Den stiller omgivelsene i det rette relief. Store nedfallstrær er blitt terre gjennom tidenes løp, men malmfurua er hård og holder seg lenge for den råtner. Hele sjøstranden er dekket av stein-

Villmarkens susen trekker deg inn i ensomheten. Du vandrer for deg selv på den mosegrøde skogbunn og blir utsider oppslukt av ødemarken. Livets hårde virkelighet, det som er vondt og vanskelig er koblet ut, nu er du deg selv. Her ligger skogene, sjøene, dalene og Jellene med en elendommelig prakfull glans og hilser deg et stille velkomsten. Her møter du reinen, her møter du oldtidens urskog og det spraker i nyningen. Og når solens siste stråler gyller skyene som seller på nordhimmelens blir skogenes dype sjø i et enestevirvlar av farveprøver i sitt gjenspeil. Nå er du inne i fredens lykkeland.

VIPPEPORT ELLER FERDIG-GARASJE

TIPPO-vippeport fra kr. 375,— TRONDNER-garasjen i aluminium eller eternitpanel fra kr. 1 650,— SERIE-garasjer fra kr. 1 100,— Garasjen leveres fritt oppslukt i Trondheim og byggebeltet.

Kollbjørn
TRELAST-FORRETNING
Tlf. 2148-52701 - Sandet 303 - Trondheim

Skal man noen steder bli bergtatt må det være i Gutulia, skal en gammel mann ha sagt. Når man kommer i selva lis har det vært virkelig følelsen av å være oppslukt av villmarken. Her finnes det også kjempere av grantrær som ligger ved furua. Inne i lis er det opprørde stier slik at ukjente kan ta seg frem, men det er gjort så ubemerket som det går til å få til. Og så på det matten er det fart var som med det uberørte. Tiden må smart være inne til å få fredet denne naturparken. Nettopp dette er store verdier som står på spill.

(Forts. side 22).

2 SINGER
med madrasser og nattbord-hyller

kr. 656,-

A. SKJELDAM
O. Tryggvasons gt. 47 — Trondheim
Telefon 27 951

Det lønner seg å kontakte oss!

Alt i rørbransjen!

Vår stab av medarbeidere på de forskjellige avdelinger står til tjeneste

SALG — MONTERING — SERVISE

Chr. Setsaas A/S

TRONDHEIM

Fjell-Ljom for 75 år siden

Av redaktør HENRIK GRØNN

Jeg er anmodet om å skrive om heim å bli kulgrosist! Hustruen var ikke enig i dette og bad meg om Lars Østby å forsøke å få ham fra disse tanker — og vi gikk til ham og snakket lenge med ham ganske avlørig, men det nyttet ikke.

Han fikk andre til å overta Fjell-Ljom og de fortsatte med Fjell-Ljom i mange år, — og det ble da et akse-selskap.

Kull-forretningen i Trondheim ble en fjaasko, da han ikke kunne utlesse kulbutten. Senere tok han igjen fatt på avis og trykkeri på forskjellige steder, bl. a. på Tynset.

Jeg var ansatt i Fjell-Ljoms trykkeri fra 1885 til 1908.

FLAGBLADET DAGSPRESSEN

skriver i januar 1954:

En av stifterne av Oplandenes blad-forening, redaktør Henrik Grønn holdt på 50-årsfesten en luft og lærer-rik pressehistorisk tale. Den var ikke lang, og vi skal gjengte det vesentligste.

Men dessverre er det ikke skriftlig mulig å få med den muntlige nerves som kollega Grønn sa denne sorgsommuren minner fra noe som vi synes er en sennert fjord.

Fjell-Ljom stod da som en solid forretning og var vel på $\frac{1}{3}$ delen av det totale.

Men han var ikke fornøyd, han ville selge alt her og reise til Trond-

FJELLVÅKEN:

Auksjon på Runde

Det er auksjon på Runde i dag. Etter lang drift har folk snar seg fram etter gardsværs her hemsokta ligg jammel djupe hjulspr. Vi opplever 1886, en sommer av godslaget, med sådne i luften tildeig i dag.

Gamle Ola Runde døydde i vinter. Han var ungkar og den siste av jønna på gården. Alt var berre Ell, ei trufast budeie og tenestejente i mange år.

Lensmannen er alt i gang med forebuinga. To mand hjelptil med å ha fram. Innne i et atov er det langbord. Der sel kvinnofrukta kaffi, 10 øre koppen og 15 for to. Attāt ein to digrer snippar.

Foras på nyré tok det til å komma ut ei avis på Runde. Fjell-Ljom kaldesto. Ljom fra Runde, som det hevdes var brua ut. Til naboen hadde han kjørt her saman. Det var et radikalt bild, jo! heitende ikke også redaktøren var ikke akveten av seg. Han skrev om unionen med Sverige og det var tydelig han ville ha slutt på den. Men det var langt fram til det målet, sjølv om Venstre gjekk inn for fullt. Lensmannen hadde dagen før ei lysing om auksjonen på Runde der øg. Her skal innbø, utbo, krøter og garđ sellast. Oppga på Smebakken att Anders Jotan skal ha sin garđ med, og han ga sitt avspre. Han har bortover med garden. Solbrune vegger i tri stokkeduer. Gresjeretter og tri kvitkvalke mur-piper. Tørvata ser ut med nye raudmula rongvsar. Der er det nok ikkje tørstake tak, tenker Jotan, Anders og tykkjar Ola Runde har eire en vel-ferdigmann. Et stor myrd for gard-en har dyrka. Eventyrrongen, Peter Asbjørnsen var ein tur til Runde da han var skogmekter i Trondelag. Han var ein føregangsmann på myrdrift og rødal. Ola Runde til å dyrke denne myra. Runde fyldte rádet han og var det lik-aud til garden. Ved Jotans garđ hadde garden jord. Den hadde Anders vore med på fisking. Det var grot, feit og blank fisk i Rundesjøen. Anders hørte på Å kjepe garden, men det var det ingen som visste. Han hadde arbeid på Rørsand nokså år og ten gott. Der hadde han lagt seg på pangsar tilgode. Men han var frå en liten plass som heite Jotan. Den hadde far hans alte ei langt liv og latesett seg nokre dager som 1975 gjetke over til kro- me.

Auksjon i det dagar var litt av ei storhending i bygda om dei ikkje var så friske som på Tana. Han var like jamne og sterk som dei i dag er sjeldane. Så mykje kurne folk merke seg ein ankaret, han var vant tidmålet. Han, Niels Mo deyde året etter auksjonen på Kvenhuisbakka han, kunne folk seie.

No var lensmannen i svung på burs-trappa med dei første slag. Boda var litt trege enno, men han visste det var koma når stemminga kom opp. Døtor valgte han Å sjøla skrap fast. Han ropte opp ein holnakken, 10 øre var det ein som baut. Han fekk knakkene. Ein langfattig gap frå kyrkjegrindane som stott la seg bort i alt mogleg tempo: «No gjø du de gatt, du end halv attpå». Det med same sendte han ein brun tobaksboks-attrale i burstrappa til det klasse. Allø. Han var så nokskaus i kjeften, Slettguten, som han gjerne vart kalla.

Bak stalgardene stod noko klinik og amakte på flasker. Dei var kark, og grøn etterpå, så det var nok sterke saker. Litt etter litt tok dette til å verke og lensmannen hadde ikkje vaktar med å få bod lenger. Borte i los hadde ikkjar slagte eige et gammalt skap på ryggen. Rundt dette stod dei med å spela 101. Å ekten og oekten vart ikkja i akraporda til det smallt alltid asta som gangbar journalistikk selv om de av og til kunne vite.

Ei annen grunn kom Berg til å starte også bladet Østerdelen på Tynset. Det var i 1904 såvidt huskes.

Folket ved grensen —

(Forts. fra side 20).

alor, hvithåret og bred som en läv-der, ellevis i jubel, midt i en fløkk halvsnaken, filette og sultne barn. Si ville han vite hva de het og hvor gamle de var, måtte også lefte først den en for en. Lurvehodet som var stakk fram under felden, het Kristian. Det var en bra svart svensken. Det var han sjøl, han brukte å skrive det med «Ch» slik som hans far og farfar hadde gjort. Lurvehodet var sterkt interessert i sitt gikk Gullekilde, svensken hadde tvert over brygat, det endte i en redningstest i en løkke. Det var gran-aket naye. Selve eventyrkongen var kommet på besøk, med blanke knap-per og rare ting. Han måtte opp i fanget for å se alt på så nøre hold...

Da svensken for ut tunet, sto bar-na barfotet i snoen og glante etter ham. Han vinket, men de vinket ikke igjen. De er så rare alik, «socialist-hamas».

Fjorten dager senere kom svensken tilbake. Da var også mannen hjemme fra gruven. Han hadde ikke trodd noen verdens ting var det Gunnild fortalte. For ham var det bare to slags mennesker til i verden: aluk og direktører. De siste skulle man gi strikk når og hvor man mette dem.

Svensken hadde kjept litt klær til alt barn, men det var alt. Trondheim, men Kristian var det nye kisse fra yttersiden til innerst.

Så sett han den igjen og pratet med foreldrene, jant og enkelt, uten store faktor. Det begynte med van og vind, og dårlege veler. Men det gikk bare trøtt med samtalen denne gangen, til slutt gikk det helt istå for svensken. Han tenkte visst på gjernes på forsakud.

Endelig kom det: Jo, det var bara

en skade han ville fråga dem om: Kun-de de tillata til lille Kristian fikk lov å aka med ham hem til Härjedalen på besøk, noen veckor?... Spesi-målet var at alle skulle kaste, han burde næsten ikke se opp. Lille Trul-vennen ble mycket glad, ja han til.

Det måtte overværes grundig, det var klart. Det var ikke moro & sende barn til seg et barn. Den moro måtte fettigfolk finne seg i altfor ofte. Barna ble sendt på gjeterskogen nes-ten for de kunne smakke. Som litt eldre, drog de til Amerika. Det ble malekram fram og tilbake. Det fikk kanskje gå an for et kort besøk....

Da svensken langt om lenge dogg kom inn igjen, med en godt vist be-nesknin foran i stoffen. Dag etter dag kjerte de eneste Kjølen i vær-søen over sjøer, myrer og skoger, hundrede hester i følge. Skål-klok-ken sang som lyse kirkeklokken mellom fjellene.

Sammen med trekkinglene og væ-rem, kom han første gang til sitt nye hjem — unge brukspatronen, Christian Fundin....

Johannes Tannes.

Bergstaden, og fortalte at saueiene var kommet til rette. Ja, du var heldig da, sa redaktøren. Men da fær jeg vel igjen pengene mine for denannonsen jeg leverte i går? Ja, jo, redaktøren var ikke snauere enn at han tilbakebetale 21-ørene — og gärdbrukeren reiste gladd og fornyet. Han reiste altså hele 44 km. for disse 21 øre skyld.

La meg nevne et eksempel på pa-blukum, forhold til avisens og annonsene. I 90-årene kom der en gärd-bruker til redaktøren i Fjell-Ljom og sa at saueine mine er borte. Kanskje skulle etterlyse dem i avisens?

Ja, det var til at man satte opp en annonse på 3 linjer som skulle inn i mandagens avis. Det kostet 21 øre. Det var dyr, så gärdbrukeren. Men han betalte og reiste. Annonsen ble satt opp og plaaseret.

Men senddag formiddag kom denne gärdbrukeren, som bodde 22 km. fra

ALLE GODE TING ER

3
PEPSI-
COLA

HA DE ALLTID I HUSET

HUSK Å BESTILL I TIDE

AKTIEBRYGGERIET

TRONDHJEM

Forhandles hos Iver Tønseth, Reros

L. E. Waldum

Fjordgaten 13 — Tlf. 20 269 — TRONDHJEM

IMPORTER: A/S STRIX, PRINSSENT. 25 - OSLO

Melkemaskiner!

Spesialkontraler forsvares inn- og utvendig.
Spesialkopper forkrommes.
Alt blir som mytt. Kort leveringstid.
LYSKASTERREFLEKTORER
forsvres på dagen.

Forsolvin! Kaffekander, Fat og skåler, Skjeer — gafler etc.

Ekspedieres over hele landet.

INDUSTRIBYGNINGEN
Trondheim — Tlf. 28530.

LEANGEN FABRIKKER A.s

Leangen — Trondheim
Sentralb. 21.632.

DET BESTE PÅ TAKET

ICOPAL
FABRIKERES BARE AV
KJESELSKABET
Fjellhammer Brug
OSLO

Vi gratulerer med 75 års-jubileet

Gjennom 75 år har vi kontaktet våre kunder gjennom Fjell-Ljom.

Tidene har skiftet — og vi har fulgt med etter beste evne. Vi vil fortsatt gjennom annonser i avisene gi våre kunder informasjoner om priser, nyheter og vareutvalg.

IDAG vil vi fremheve vårt store utvalg av

SKOTØY

i vår Nye Spesialavdeling i kjelleretasjen.

Vårens nyheter i årets motefarver kommer nu.

Like så vil vi anbefale vår Nye Damekonfeksjonsavdeling, også i kjelleretasjen. Her finner De det største utvalget i Kapper, Kjoler, Drakter, Blusen og Skjorter.

BRENNAKTUELT

Annorakker og Streckbukkler i ull og crepe.

VÅRNytt i

Damejakker — Kapper — Hatter og Kjolestoffer kommer daglig inn nu!

Vi anbefaler våre spesialavdelinger i:
Verktøy — vindusglass — Linoleum og Balatum
— Vinyl-fiser —

J. Engzelius & Søn

Redaktør i 33 år

Redaktør Olav Kvikne begynte som journalist i Fjell-Ljom i 1921, under redaktør Kr. Floor. Fra 1925 ble han ansatt som sjefredaktør sammen med Stensvold, og stillingen som han møtte overtok alene. Avbryt med et par års permisjon sto Kvikne som redaktør inntil 1958, og kom således til å virke i 33 år.

Olav Kvikne er en meget kjent pressemann, og sammen med Johan Falkberget skapte han et kulturorgan som det sto respekt av. Fjell-Ljom var i denne periode en andel fakkelbærer som kulturinteresserte mennesker over hele landet gledet seg over. Avisen er derfor redaktør Kvikne dyp takkemeldning for hans innsats.

Kristine Ødegård var setterske i ca. 30 år og har sældes arbeidet under mange ledere i avisene.

Gode medarbeidere

Per Foros er godt kjent her i distriktet, både som tidligere redaktør i Arbedets Rett, og som reisende medarbeider i Fjell-Ljom de senere år. Per Foros har ydet avisene de sterkeste tjenester ved sin virksomhet, og han kan komme på telefon med folk

JENS RYEN
Vår medarbeider i Vingelen, Jens Ryen, har i mange år skaffet mye fra heimbygda. Jens Ryen er en meget benyttet mann i kommunalt styre og stell i Tolga, en ønskekorrespondent for en eller avis

Av styreformann som kommer etter ovennevnte var avdekket Kjempmann O. P. Selbø og av senere styreformann Teres Ormhaug, Th. Sandnes, Ola G. Langen og den nærværende Axel Aasen.

Redaktør Kr. Floor begynte i lære hos Olaf O. Berg i 1892. Han relativt i senere del av Leverandør for å fullføre læren, hvoretter han arbeidet både i Oslo og Kongsvinger. Han kom tilbake til Fjell-Ljom i 1899 og var ansatt her i 27 år. I den tiden var han både faktor, eier og redaktør. Han døde i 1926.

Forsyningssjef O. Stromme vold arbeidet i avisene fra 1908–1909 til sein død i 1942. Han var med i mange år, men trakk seg ikke og fortsatte senere som avisens forsyningssjef.

Ingeborg Anna Stuedal var selv fra bladets første nummer i 1886 og arbeidet hos Olaf O. Berg i mange år. Etter noen års opphold begynte hun på nytt og sluttet hesten i 1958.

Styrer og revisorer

Helt fra det nærværende akjeselskap overtok avisene i 1907, har det vært forholdsvis lite skifte i styret, og av revisorer. De har vært trofast trost skiftende tider i avisene.

Lærer L. Steyne, Alen, lensmann L. Opdal, Røros og gårdsbruker Tore Hummelvoll, Os satt i styret en hel mannsalder. De har alle nedlagt et stort arbeid for avisene.

Det samme må kunne si om de forlengede avdøde revisoros lærer A. J. Reitan og kirkesanger Solan Renolen. De hadde omkring samme arbeidsstid bak seg som de tre styremedlemmene.

Av styreformann som kommer etter ovennevnte var avdekket Kjempmann O. P. Selbø og senere styreformann Teres Ormhaug, Th. Sandnes, Ola G. Langen og den nærværende Axel Aasen.

Bygdeforfatteren og historikeren Einar Steinmoen har i over en mannsalder vært en skattet medarbeider i Fjell-Ljom

Overs til venstre redaktør John Fossum, forretningsforet Sverre Floor, medarbeider Oddleif Lie og journalist Hans Melien som i vinter gikk Journalistakademiet.

Avis- „ryssan“

Avisbuden Geir og Jan Aspås.

DE SOM TIL DAGLIG STELLER MED AVISEN ← „oppe“ og „nede“ →

Overs til venstre typograf Sverre P. Dahl, maskinsetter Reidar Floor, typograf Kåre Möller og trykker Paul Sverre Rugsdal.

Fjell-Ljom —

(Forts. fra side 1).

Ydre, ligesom det gode haarde Fjeld paa vår Traktor gjemmer mangen store vider til Gange om Ugen vilde aabne sin Dør for, saa vilde vort Ønske være opfyldt. God signe Arbeitet, og Malm kom frem, Hjertets Malm, for det vil lykkes!

at fordeles og derved Bladet blive en kjendt og kjær Gjest i ret mange Hjem, en Gjest som Fjeldmanden efter Dagens Slid og Slab paa

store vider til Gangen om Ugen vilde aabne sin Dør for, saa vilde vort Ønske være opfyldt. God signe Arbeitet, og H-d.

RADIO

Distrikts eldste Radiobransjeorretning innbyr Dem til å komme og se og høre det nyeste i

RADIO og BANDOPTAKERE

Det har vært en eventyrlig utvikling på området.

Karl Jensvold

Ur- og Radioforretning, Røros.

**BRYLLUPS-PRESANGER
HEDERSGAVER
SPORTSPREMIER
SOUVENIRS
FORLOVELSES-RINGER**

Gull — Sølv — Plett — Tinn

Stadig nyheter!

Gullsmed Stort utvalg!

COLLET JOHANSEN

Tlf. 64 —

— Røros.

Røros Auto

Moderne verksted med alle spesialapparater

- Optoflex styre-service
- Hjulballansering
- Cylinderborring
- Veivakselslipning

— BENSINSTASJON —

Bergstadens Snekkeri Røros

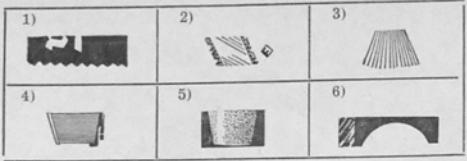
Dører
Vinduer
Trapper
Innredninger

Telefon 162

«Fjell-Ljom» — Jubileumsnummer 1961

23

MERKELIGE FIGURER?

Ja, over ser De 6 merkelige figurer. Det er også detaljer fra 6 av avisens annonser. Finn fram hvem de delte harer hjemme, fyll ut kuponen under og send den til Røros, innen 1. april 1961. (Husk å merk konvoluten: «Merkelige figurer»).

Kanskje du blir den hellige vinneren av kr. 15,00.

Auksjon på Runde

(Forts. fra side 21).

Lensmannen rikss etter flere bod og bad Sand legga på. Sand rista på gryndet og sa at kua var så full at ho heist ga lita i byta. Nar en man som Sand sa dette truende føl på det og ingen hand meir. Anders fekk tilslaget. Ola hadde ikkje avstutta på etterjulswinteren, noko som var vanleg i dei dagar. Men ateraste skula skulle likevel Eri ha. Ho hadde sett godt. Nu var ho å gret etterkvart som dei var vana hømmarslaga slakte dyra frå garden.

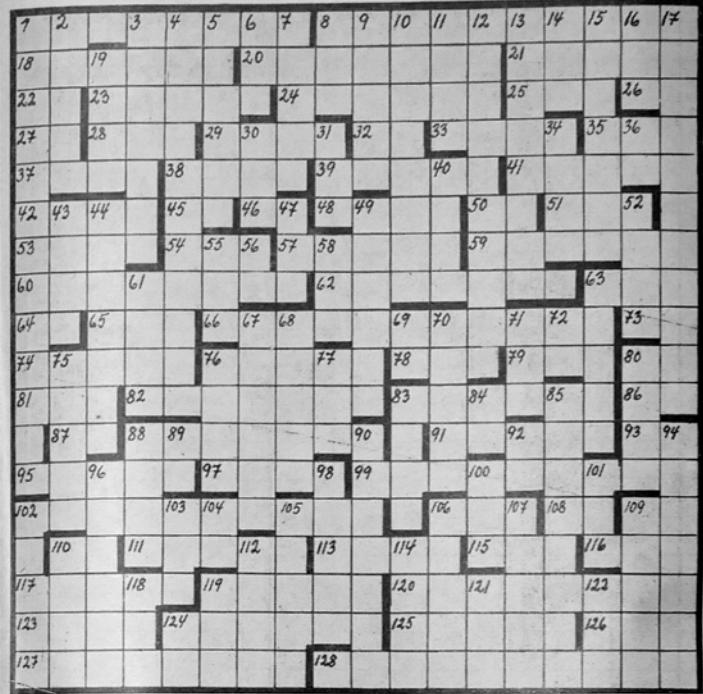
Anders fekk tilslaget på dei fleste. Somme i hopen stod med ein hänt i til dette. Andre gavte på undring. Her vert det nok spørnad om læntekite bankseksen og akala seg. Så var siute kastan opprop. Anders baul. Alle tagde i handa. Lensmannen sat av sig og sa at derson han kjekte meir no kravde han sikring. Kontant. Anders. Kva med delen plausgutten sat. Dette var spanande. Anders sat med hand i flocken, men ikke folk tilside slik at det var ei open gate fram til lensmannsbordet. Anders steg fram og betalte og gikk bryg attende til hjorebrua og han stod for å sjå godt utan å trenge på. «Du ska vel føre på nolavina à kalvaten du», sa Slettguten og gapskratta, men det var ingen som lo med han. Sand kosa seg. Han gjekk bort til Anders. Nå har du sett det godt. Det var godt. Han gjekk alldeles dyr. Tilhukke, sa han egkleme Anders i handa. Eg har noe økonomiske vanskar eg og, men knip det når du skal kjope garden kan du komme til meg, sa han og smilte i skjegget.

Karane som dreiv med 101 hadde slutta, for no skal garden under hamaren. Men dei som dreiv med berpløkken drev like hardt. Begjerte brannen. Lensmannen la opp eit skriv om gardens herligheter og rettigheter og slutta med oppgitt laut ordnans innan 30 dagar mot skjete. Alle var spent på kven som skulle verte eiga av denne glide garden. Gje bod, sa lensmannen om roa garden påny. Da kom dei med fast rast frå Løeburen: Kr. 5000,-. Det var Anders Jotan som band. Det var Anders Jotan og Jotan i auge som tydde på at han var mye vilt å fåa flækten hans. Lensmannen solgte etter flere bod, men Sand sa: «Berre sål du lensmann, så sjunt. Det Anders på Runde no som det har vore før». Lensmannen såg lenge på Sand, så slo han. Det kvassne hamarslaget ga etterliten i del solbrune gengene. Men da gredde ikkje Ell mehr. Ho gjekk grataande inn og opp på loftet sitt.

Læren stovesvegen sat ei rad kvinnfolk og batt. Gunneste hadde del i ein masingkrok hektik i stakk-kanten. Del pratta i jamm dur og minnespelet var livleg. «Han se stort borte til høeme, na Jotaguten», sa ei kjerring frå nerbygda og snurpa munnen såman. «De må til krekse som ga krokse bla», sa frønna. Sand måtte tilbake til ei kjerring i fjedersett. Aitt i kjerkedøren, sa ei godbit kjenning frå Flasa. Han gredte det nok, sa ho mot Anders som stod både raud og heit opp på hjorebrua. Forst fordi han hadde handa stort, sådan fordi alle tala om han. Si gjekk han over tunet og inn. Han sag etter Ell. Han fann ho i senga si. Der låg ho å gret. Ell, sa han, no har eg kjøpt både handa og kretrea. Ell såg på han. Om eg vil ha deg?» Etter kan ikkje tenke seg at ver. Anders sa han munnene. Han hadde fått gvar.

Innstad hadde litt a leggia i garden og veit om. A du fekk tak i kubballa og — — —, men da kom glædestraumen til. Kan du kikkje at Anders hadde sakt å fatta leyse til ta namnet Runde til etternamn. Derned var det Anders Runde slik det hadde vore før. Ut på hausten stod det brudlaupet og fekk til det gamle drivet. Men no skal du ha noko sagt av meg. Derned var ho ned i kista, st. tok opp ein bronseokkerklomp, bet av ein bit og gav Anders. Han tok i mot og takka. Fjellvåken.

KRYSSORD FOR SKOLEUNGDOM

VANNRETT:

1. Polyplydr.
8. Del av nervesystem.
18. Krigsflåte.
20. Ødeleggje.
21. Velluktende rekelse.
22. Tangene.
23. Ordenstall.
24. Torn.
25. feilen.
26. Kommunikasjonsmiddel.
27. in. Avfall.
28. Vinterka... (plantelekt).
29. Måleenhet.
30. Samme bokstav.
31. Hardt arbeid.
32. Stort rom.
33. Krepasdyr.
34. Redskap.
35. Is... r. Yter svært stor motstand.

LODDRETT:

1. Skolefag.
2. Gjere sintere.
3. Kaste fram my tanke.
4. Leddyrkjasse.
5. Naturforsker.
6. N... ekspresjonsorgan.
7. Forsyne, utstyrt til et viukt formål.
8. ser Larsen.
9. Hvirveldryrungen.
10. Tillerør granatær.
11. Næringsmiddelet for dyr.
12. Organ hos pattedyra.
13. Klasse av hvirvedyra.
14. Udryg.
15. Plante. Øgå organ hos gris.
16. Fra.
17. Fins hos de fleste pattedyrfoster.
18. Nyttedyr i jorda.
19. Formering av husdyr.
20. Produseres også av bakterier.
21. Fiskelerverjole.
22. Aluminium.
23. Markedspllass.
24. Forbrenningsarest.
25. På kart.
26. Omformer energi.
27. Organ hos fugl.
28. Organ bruk til husdyrför.
29. ... re. Tilhører solelefam.
30. Måleenhet.
31. Underlig.
32. Å fester muskulaturen.
33. Djupum... plante.
34. Organ av krypdyr.
35. Euronium.
36. Guibelec.
37. Slett.
38. ... r. fastsittende krepasdyr.
39. Amfibium.
40. Amerikansk kameldyr.
41. Tå... renset og fukter organet.
42. Insekts.
43. Drøkkar.
44. Tallord.
45. Snyletd i innvollene.
46. Litens hel.
47. Lyd fra fjern kjele.
48. Pind... (bestemt form).
49. Sælslise.
50. Andordretsorganer.
51. Linje på kart.
52. Plantegruppe og hovedstad i Afrika.
53. Blad... husdyr for maur.
54. ... ebom. Slett av korgplante-fam.
55. Skolefag.
56. Som næl. 16 loddrett.
57. Metall (kjem. formel).
58. Kjelteorgan med utferselsgang til tarmen.
59. Om stutt tid.
60. ... belm. leddyrkjasse.
61. Lage støy.
62. ... grafisk kart.
63. Gruppe av brunalger.
64. Proffet.
65. Kanelen.
66. Erstengelen hos grasfam.
67. Forme metall.
68. Lystig.
69. Naboer.

Navn:

Adresse:

Løsningen sendes Fjell-Ljom innen 15. april 1961.
Merk konvoluten: «Kryssord».

Premiekryssord for skoleungdom

Denne oppgaven er laget av lektor Bjørne Grandum, Tynset, og er spesielt myntet på skoleungdom. Det betyr selvsagt ikke at andre er utestengt fra å delta, hverken gamle eller unge.

Løsningen må være sendt Fjell-Ljoms redaksjon innen lørdag 15. april. Etter loddrékninng mellom riiktige løsninger vil det bli utdelt en 1-premie på kr. 40. og 2. premie 14 års abonnement på avisen fra den til vinneren selv bestemmer.

Lykke til!

Aksjetrykkeriet Fjell-Ljom, Røros,

HÅNDARBEIDE

fra
egent
verksted

SØLV : KOBBER :
Brosjer Rørossmykker
Armbånd Souvenirs
Ørepynt Bruksjønster

Ellers:
Premier — gaver
Forlovelsesringer, alle bredder.
Gullsmed
Per Skjervagen
Røros

S. Dahl's Bokhandel

Telofon 203 - Røros

Armbåndsur for DAMER og HERRER

En rekke av de beste merker på lager.
Ellers alt som hører til faget.

Urmaker Ingvar Svendsen

Stengelgården, Røros

Det gir

Trygghet og Trivsel

å ha en reserve i banken

La en

BANKKONTO

hos oss bli grunnlaget for en ordnet og trygg økonomi

% Forretningsbanken
RØROS